

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Cititori desprețuiți.

De A. Herz.

— O datorie a scriitorilor. —

Nimic nu poate înrîuri mai mult în viața unui om, ca cele dintâi cărți pe care le-a citit în copilărie. Basmele și poveștile bătrânești trecute din gură în gură, din strămoș în strămoș și pe care bunicile le povestesc seara ca să adoarmă pe copii, au partea lor de înrîurare asupra micului suflet ce se trezește și se desvoltă la adăpostul înțelepciunii lor, ca floarea care se desface la lumina și căldura soarelui.

Fără îndoială, că vitejiile minunate ale cutărui împărat sau bunătatea vremii sfinte, frumusețea unei zîne, dragostea neprihănită a unui voevod tânăr și viteaz pentru vre-o fată de împărat, ascunsă în dosul zidurilor unui palat, înconjurat de apă, și mai ales povestirea unui război, în care miraculosul își are partea însemnată, așa urme neșterse în sufletul copiilor ce dorm, ca să urmărească în vis povestirea, așa cum mica imaginație din căpșorul blond o poate alcătui mai departe. Și — lucru ciudat — deși povestirile astea au rolul să te adoarmă, nu le uiți niciodată, și încă, așa cum le-ai auzit la cinci ani din gura bunicilor, tot cu aceeași bogăție în amănunte, cu același farmec, cu aceleași imagini strălucite, le spui și la rîndul tău nepoților, când ți-a venit ceasul să ai vrâsta bunicilor.

Faptul că le-ai ascultat atât de bine, că le-ai învățat pe de rost și că mai târziu

le repeți vorbă cu vorbă, par'că le-ai fi auzit ieri, nu te face să crezi că în toate manifestările sufletești ale vieții tale se găsește un răsunset din basmele ce ți-au legănat copilăria? Nu cumva când ai iubit întâia oară, s'a trezit în sufletul tău amețit de primele ciripiri ale primăverii, vre-un amănunt din basmele Consinzenei, iar nădejdea ce ți-o dă anii tăi tineri, că vei isbuti să te faci iubit, cu toate stavilele ce ți-se pun în cale, nu e amintirea frământărilor lui Făt-Frumos, care în cele din urmă tot a isbutit să fure din palatul fermecat, pe iubita lui?

Acelaș lucru se petrece și cu povestirile despre eroii unui popor. Înșirarea faptelor uimitoare ale cutărui viteaz, trezește în sufletul popoarelor un îndemn spre imitație. Fapta rămâne o pildă și, sub înrîurirea ei, vezi că se deșteaptă în sufletul unui nou ales dorința de a o reinvia. Dorul de izbândă și de cucerire l-a sorbit Napoleon cetind viața și faptele lui Alexandru cel Mare, și cine știe ce geniu militar va schimba într-o zi fața Europei, înrîurit de viața și faptele lui Napoleon.

Cele dintâi impresii întipărite în mintea copilului, au o înrîurare însemnată asupra vieții omului de mai târziu. Arabul spune că din povestirile despre eroi nasc alți eroi sau mai bine zis că personalitatea încă ascunsă în sufletul copilului n'așteaptă decât un prilej priincios ca să se trezească și să se desvolte. Acest prilej nu-l poate da decât citirea cărților sănătoase. În străinătate copiii au biblioteci întregi cu cari își petrec vremea; englezii, nemții, francezii au scriitori care n'au scris

decât pentru copii și aceștia la rîndul lor nu vor uita nici odată, de pildă, nici romanele contesei de Ségur din „La Bibliothèque Rose” și nici pe „Max und Moritz” al lui Busch.

La noi literatura pentru copii lipsește; — afară de basmele lui Ispirescu, de minunatele amintiri ale lui Creangă, de scrierile regretatei Adelina Tăslăuanu, de Păcală al d-lui Dulfu și de câteva cărți de o valoare literară și morală dubioasă, copiii n'au ce citi. Hrana lor intelectuală e alcătuită din romanele de senzații ale ziarelor cotidiene sau din cărțile străine. Aceia cari n'au puțința să le cetească în original învață o limbă românească stricată a traducerilor prost făcute după cărți alese la întâmplare. Copiii nu înțeleg nimic și nici nu pot învăța limba lor.

Vina cade în mare parte asupra scriitorilor noștri de seamă, cari s'au îngrijit prea puțin de micii cititori, gata să cetească tot ce le cade în mână, și pe care i-ar putea crește sub influența lor, învățându-i pe neșimțite să gândească și să vorbească românește. Literatura aceasta sănătoasă ar avea o altă înrîurare asupra tinerilor cititori și roadele ar fi cu totul altele de cum sunt astăzi.

Folosul ar fi îndoit. Pe lângă opera de mare însemnatate culturală, pe care o face, scriitorul, dând copiilor puțința să crească în sentimente românești, el își mai formează pentru mai târziu, un număr însemnat de cititori, care l'ar înțelege mai bine, și care îl vor ceti cu drag, ca recunoștință pentru ceasurile minunate petrecute în copilărie când l'a cetit întâia oară.

FOAIA ZIARULUI „TRIBUNA”

Pantum.

De M. Săulescu.

Pe urma-atâtor gânduri ce'n mintea mea se cern,
Scris oare-i să rămână din tot ceva etern?...
— Nu-i sbuciumul zadarnic în inima plâpândă,
Și oare ne'nțeleasă nu stă mereu la pândă
Eternitatea unei fantastice păreri?...
Din gândul meu de astăzi, din dorul meu de ieri,
Se naște poate-o lume menită ca să moară,
Și gândul meu de astăzi un altul îl doboară,
În van cătând să aflu un gând care-o să-mi spue,
Ce nu găsesc acuma, ce'n celelalte nu e...

Ascult cum de departe vin clipe lungi mereu,
Și cât de greu răsună, venind, în gândul meu...
— Nu duc ceva din mine atâtea clipe'n zbor?
De se tot duc într'una, se duc cu zborul lor, —
Ori poate nevăzute în ele veșnic poartă,
Simțirea mea de-acuma, gândirea poate moartă
Acum, în clipa'n care în minte o frământ?...
...Se trece ce e suflet, se trece ce-i pământ,
Se trece ce-i bătae de inimă, se trece
Acutului atâtor doruri sub mâna morții rece;
Iar gândul meu în care aş vrea un univers
În van se zbate poate în ritmul unui vers...

Stăpânii Țării Oltului.

Discursul de intrare în Academia Română al
lui Augustin Bunea.

De Ioan Lupaș.

În zilele trecute a apărut în editura Academiei Române discursul, cu care avea de gând regretatul istoriograf ardelean Dr Augustin Bunea să-și ocupe locul de membru activ în areopagul științii românești. Moartea nemiloasă a făcut să cadă prea de timpuriu condeiul din mâna pricepută și să se stingă lumina minții agere și sârguincioase, care era menită să lămurească încă multe puncte întunecate din trecutul României ardelenice.

Discursul acesta neterminat ni-se înfățișează ca partea introductivă a unei lucrări mai mari în care Bunea ar fi avut de gând să cuprindă „tot ce se poate spune despre Țara Oltului”.

Începând cu sfârșitul secolului al IX, cu stăpânirea Pacinaților, sub a căror supremație s'au încheșat voivodatele și cnezatele Românilor, arată cum au pătruns Ungurii treptat în ținuturile ardelenice, între anii 1000—1200 cuprinzând pe la începutul secolului al XI-lea valea Someșului, cătră sfârșitul aceluiaș secol valea Murășului și a Târnavei mici până în munții Săcuimii, pe la mijlocul secolului XII valea Târnavei mari până la Olt, pe la 1200 Țara Oltului și, în sfârșit la 1210 Țara Bârsei și Trei Scaunele. Prin această pătrundere treptată a Ungurilor în Ardeal, cum și prin colonizarea Sașilor și a Săcuilor în aceste părți unitatea și continuitatea teritorială

a poporului român a fost ruptă în mai multe puncte. Spre a învedera, cât de mult i-au ajutat împrejurările și cum i-a slujit norocul pe Unguri în aceste cuceriri ale lor, părintele Bunea citează părerea unui contemporan, a episcopului Otto de Freising, care pe la 1150 scria despre dânșii astfel: „Cu adevărat se poate învinovăți norocul, ori mai bine se poate admira îndelungă răbdarea dumnezeiească, pentrucă a dat o țară așa de frumoasă Ungurilor, acestor oameni urîți, cu ochii seufundați, mărunți la statură, barbari și sălbaticii în năravuri și limbă, ca să nu zic acestor monștrii omenești.”

După ce au străbătut Ungurii în Ardeal, populația românească a rămas totuș compactă în multe părți. Cu deosebire Români din Țara Oltului au rămas vreme îndelungată proprietari liberi, bucurându-se de o autonomie egală cu a Săcuilor și fiind stăpâniți până în secolul al XVI-lea de Domni români.

Întâia amintire despre Făgăraș, ca moșie, se face la dieta din 1291, când „magister Ungrinus”, care era Român, își reclamă dreptul asupra Făgărașului și Sâmbetei. Cetatea Făgărașului o zidi mai târziu pe la 1310 Ladislau, puternicul voevod al Ardealului.

Ca cel dintâi stăpân român peste Țara Oltului considera părintele Bunea pe Radu Negru, a cărui descălecare în Țara Românească o pune între anii 1186 și 1200, deci cu ceva mai înainte, decum o fixase academicianul Dr. At. Marienescu în discursul său din 1909: „Negru Vodă și epoca lui”, în care aduce mai multe argumente pentru anul 1215. Ca și acesta, nici părintele Bunea nu se putea împăca cu ipoteza, că Radu Negru ar fi

„Vaterland” despre votul universal in Ungaria. Ziarul vienez „Vaterland”, care își ia inspirația din anturajul moștenitorului de tron, publică un foarte interesant articol despre reforma electorală din Ungaria și atitudinea contelui Tisza.

Ziarul vienez constată că Tisza e dușman neîmpăcat al votului universal, dar adaogă că cercurile competente din Viena nu vor renunța la hotărârea lor de-a impune și Ungariei votul universal. Experiențele din Austria nu vor împiedeca aceste cercuri de-a stărui și mai departe pe lângă guvernul unguresc de-a introduce votul universal.

„Alte sunt motivele cari impun introducerea votului universal în Ungaria — scrie, între altele, „Vaterland”. — Cercurile hotărâtoare vreau să scoată din mâinile unor anumite cercuri politice naționale monopolizarea vieții constituționale. În rândul întâi nici nu e vorba de democratizarea dreptului electoral, ci mai mult e vorba de lărgirea lui în așa măsură încât să nu mai fie instrument în mâinile celor cari își revindică o poziție între națiune și Coroană. E voința nestrămutată a acestor cercuri ca să se pună în sfârșit capăt acestei stări de lucruri insuportabile”.

Articolul acesta a făcut adâncă impresie atât în cercurile politice din Budapesta, cât și în cele din Viena și e socotit ca un serios advertisement la adresa contelui Khuen-Héderváry de-a nu se lăsa influențat de contele Tisza.

Noi și congresul raselor. În numărul de astăzi ziarul „Budapești Hirlap” se supără și protestează împotriva faptului că am îndrăznit și noi să ne trimitem la congresul raselor din Londra reprezentant în persoana părintelui Dr. V. Lucaciu. „B. H.” se îndoiește dacă d. Lucaciu a putut să vorbească la congres, deoarece la acest congres au fost invitate oficios numai statele nu și naționalitățile. Uită însă ziarul șovin că congresul de la Londra nu este congresul statelor ci con-

gresul tuturor raselor, cari nu pot fi înlănțuite în cadrele strimte ale unui stat. Părintele Lucaciu nu reprezintă la Londra statul unguresc ci rasa română, întocmai precum un Timon oare-care reprezintă pe fii viteazului Árpád, iar bărbații de știință cari au inițiat acest congres știu să facă această distincție. Nu cumva ar vrea „B. H.” să fim reprezentați Români din Ungaria prin cine știe ce profesor dela Universitatea din Budapesta, care să predice acolo desăvârșita libertate în care trăim noi? Să se aștepte deci ori ce șovin că Ungaria iar a fost „calomniată”, căci după cum suntem informați părintele Lucaciu a vorbit într'adevăr la Londra, despre „Problema rasei române în Orient”.

Așa îl dorim pe Mangra. „Nagyvárad Napló” de ieri aduce un articol prim din peana trădătorului vicar Vasile Mangra. Titlul articolului este: „Béke akció, kullur akció”, în cadrele cărui trădătorul își face reclama publicând rescriptul ministerial la o adresă a lui în chestia școalelor. Toate rîndurile articolului sunt pline de milogeli la adresa prefectului comitatului Orade și administrației comitatense, pe care trădătorul o „respectă” — după atâtea servicii neprețuite — milogeli prin care cerșește bunăvoința lor față de școalele românești, tocmai „în interesul ideii de stat maghiar”.

Așa îl dorim acum și totdeauna pe trădătorul nostru. Să serie ungurește, în gazete ungurești, pentru publicul unguresc, căci linuba noastră nu merită o soartă atât de ingrătă în cât și tradarea fiilor ei să fie exprimată prin ea.

Tot în acelaș număr al lui „Nagyvárad Napló” își plasează Mangra și un atac împotriva „Tribunei”. Cică noi am fost de recredință când n'am reprodus textual aderența victimelor lui, căci ne temeam de adevărul ei. Rămănem deci stigmatizați de Mangra? Ne pare foarte bine. De altfel nu era lipsă să o mai publicăm și noi, când coloanele „N. Napló” îi stau la dispoziție. Cu acest prilej aducem la cunoștința publicului nostru că alături de cei iscăliți pe aderența pe care am primit-o noi, în „Nagyvárad Napló” figurează și Dr. Iustin Ardelean, un avocat orădan despre care știm mai demult în ce ape înteste.

numai o personificare mitică a originilor Țării Românești, ci admitea, că el a existat aveau. „Tradiția istorică despre descălecatul lui Radu Negru între anii 1186 și 1200 în Țara Românească, fiind în armonie perfectă cu toate împrejurările aceluși timp, nu avem nici un motiv de a o lăpăda, ci trebuie să o curățim numai de elementele străine, prin cari a fost întunecată mai târziu.”

Aceasta era părerea părintelui Bunea cu privire la Radu Negru și descălecare Țării Românești.

După Radu Negru timp de 150 de ani Făgărașul este domeniul regal și rămâne în posesiunea coroanei ungurești.

În timpul acesta puterea Cumanilor fu sfărâmată de invaziunea tatară la 1239 și astfel stăpânirea lor asupra Românilor încetează. La 1247 regele Bela IV, voind să-și întărească granițele țării, spre a face în viitor imposibilă o nouă invaziune a Tatarilor, dăruie cavalerilor Ioaniți banatul Severinului și cnezatele lui Ioan și Fărcaș până la Olt dar cnezatul lui Litovoi situat dela Olt spre apus și țara voevodului Stanislau, spre răsărit de Olt, le lasă și pe mai departe în posesiunea Românilor, cum fuseseră mai înainte. Probabil Litovoi se afla în oarecare raport de atârnare față de voevodul Stanislau. Acesta din urmă poate fi deci considerat ca un succesor al descălecătorului Radu Negru.

Mai târziu Litovoi și cu frații săi au reușit să ocupe Severinul, după ce cavalerii Ioaniți, neputând face aci nici o ispravă, îl părăsiseră la 1258. Ajungând în conflict cu regele ungar Ladislau IV, acesta trimise oaste contra lui Litovoi, care la 1279 fu biruit și ucis în luptă, iar fratele său

Bărbat fu prins și dus înaintea lui Ladislau IV, de unde scăpă numai plătind o mare sumă de bani.

Ioan Tihomir, urmașul lui Stanislau uni cele 2 voevodate din dreapta și din stânga Oltului și ocupă în 1291 și Severinul. Prin cejlebrul război purtat de fiul său Basarabă voevod (B. explică cuvântul Basarabă=Vasile Arabul sau Negrul?) cu regele Ungariei Carol Robert, în toamna anului 1330, principatul Țării Românești, consolidat din cele 2 voevodate a lui Stanislau și Litovoi, deveni neatârnat.

Așadar pentru Țara Românească am avea în secolul XIII această succesiune de domnitori: Radu Negru, Stanislau și Litovoi. Bărbat, Ioan Tihomir (1291—1310) și Basarab I [1310—1335 la Bunea (pag. 53 nota 75) sau 1340 la Iorga vol. II. pg. 529].

Iar în Țara Oltului următorul lui Radu Negru și al 2-lea Domn rămâne Vladislav I. sau Vlaicu Vodă (1366—1382) fiul lui Alexandru Basarab și nepotul lui Basarab I. Vlaicu primi la 1366 ca feude ungurești ducatul Făgărașului și banatul Severinului, recunoscând în schimb suzeranitatea regelui ungar, care era însă numai o suzeranitate nominală și nici decum o supremație reală. Ceeace se vede și din împrejurarea, că voevodul român se amestecă cu destulă îndrăzneală în afacerile interne ale Ardealului.

Când Ludovic cel Mare asuprește pe Români ardeleni din cauza religiei lor (1366), izgonindu-le preoții din țară, Vlaicu abia așteaptă prilejul pentru a răsbuna această nedreptate. Și după ce la porunca regelui Ludovic 10 Oct. 1366, capitulul din Alba-Iulia separă satele Orlat și Săcel

Două discursuri. În ședința de azi a Camerei au răsunit din nou două discursuri la reformele militare, cele dintâi două discursuri după o săptămână de votări nominale.

Doi dintre membrii opoziției au cerut, cei drept, concediu și opoziția a cerut din nou votare nominală, dar partidul guvernamental a cerut amânarea votării pe ședința următoare și astfel s'a putut intra în ordinea de zi.

Pentru proiecte a vorbit guvernamentul Márkus László, contra lor justhistul Batthyány Tivadar.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Școalele românești din Brașov.

Plecarea dlui Andrei Bârseanu constituie o pierdere foarte simțitoare pentru școalele românești din Brașov. Va trece încă multă vreme până când ele vor putea să atragă o personalitate de valoarea dlui Bârseanu. Înălțarea foarte însemnată a acestor școale, cele mai importante din câte avem, asupra formării spiritului public dela noi o arată și numărul elevilor. În anul școlar trecut (1910/11) numărul lor total s'a ridicat la 1245 (cu elevii școalelor primare împreună), o populație școlară cum probabil nu se găsește în nici unul din centrele noastre.

Instituția de căpetenie rămâne firește tot liceul cu ai săi 310 școlari, la cari se adaugă 82 de elevi ai gimnaziului real (școala reală) și 112 elevi la școala comercială, total un număr de 504 elevi la școala secundară. Pentru noi Brașovul, deci una din pepenierile principale care produc și alimentează clasa noastră căturărească.

Cele două anuare din Brașov ne dau o icoană amănunțită și largă a acestor școale. E un obicei vechiu și bun ca volumele acestea să aibă ca introducere și câte o lucrare două, roade ale activității științifice — prea sărace — a corpului didac-

de cătră teritorul domnului muntean Vlaicu și stabili hotarul între satele Aciliu și Tilișca, proprietatea lui Ioan Tompa, comitele munților ardeleni, Vlaicu intră cu oaste în Ardeal și preface în cenuse Talmaciul (1367). Expediția de răsbunare a lui Ludovic din toamna anului 1368 s'a terminat cu înfrângerea oștirii ungurești care a fost măcelărită, ea și a lui Carol Robert în 1330. În urma acesteia Ludovic a încheiat cu Vladislav o pace favorabilă pentru Români. Domnul muntean a rămas mai departe în posesiunea banatului de Severin și a ducatului de Făgăraș: în schimb îngăduie liberul exercițiu al religiei catolice în Țara Românească, unde s'au înființat la 1377 episcopia catolică de Severin, iar la 1381 sau 1382 cea de Argeș, ambele de scurtă durată (pag. 57.)

Și următorii lui Vlaicu Vodă stăpâniră Țara Oltului, la care se mai adause sub Mircea cel bătrân, dela 1385 înainte, și ținutul Amnașului.

Politica regilor ungari era, după cum mărturisește însuș regele Matia, să câștige alianța Domnilor români contra Turcilor; de aceea le asigurau teritorii în cuprinsul Ardealului, unde să se poată adăposti la caz că ar fi dețonați și alungați de Turci. Vestitul istoriograf și episcop din secolul XVI, Francisc Forgách scrie, că regi ungari, spre a putea să țină în frâu cele 2 țări românești, Moldova și Muntenia, creșteau în curtea lor mai mulți fii și rudeni de domni, numiți voevozi și dintre aceștia alegeau și trimiteau pe ceice aveau să urmeze voevozilor răposați, ori dacă le venia la socoteală, tot dintră dânsii trimiteau pe ceice trebuiau să ia scaunul domnesc dela voevozii, cari erau încă în viață.”

tic. Am cetit cu interes și cu plăcere cele „Câteva date referitoare la activitatea armatei romane în Dacia”. Înainte de a arăta însă meritele dlui N. Sulică, autorul lor, trebuie să-i adresăm și o muștrare. Talentul și pregătirea, la noi mai ales, nu constituiesc numai un privilegiu rar, ci impun o datorie, datoria de a munci și de a îmbogăți viața noastră științifică atât de săracă. Prin lucrările sale mai vechi, d. Sulică s'a dovedit un bun popularizator de chestiuni științifice și, după asemenea începuturi, am fost în drept să așteptăm mai mult decât ne-a dat.

În lucrarea sa despre activitatea armatei romane regăsim aceleași calități: claritate și înlesnire în stil și un dar înăscut nu numai de a sloveni inscripțiile moarte — știință aridă — ci de a turna suflet în interpretarea lor, de a învia trecutul mort și încremenit pe pietre risipite, popularizând cunoașterea lor și dragostea pentru ele. Cunoștințele sale de arheologie și de epigrafie, l'ar califica de a ne da poate nu numai câte un *essay*, ci și lucrări serioase și sistematice despre colonizarea romană a Daciei. Ei suntem însă mulțumitori și pentru lucrarea din anuar care am dori să fie numai un *avans*. Am dori cel mult să elimineze, unele din formele de limbă cam străine și învechite pe cari le întâlnim în lectura ușoară și curgătoare a stilului său.

Aproape aceleași calități de stil disting și conferența dlui profesor Chelariu, despre Darwin și darwinism. D-sa știe, de asemenea, să popularizeze în mod clar și ușor, lepădând orice *lest* științific inutil.

În anuarul școlălelor comerciale găsim o lucrare: „Contabilitatea la societățile comerciale” de d. profesor I. C. Panțu. În avântul crescând al chestiunilor și preocupărilor noastre economice ea va fi primită de sigur cu recunoștință, mai ales de foștii d-sale elevi cari toți laudă spiritul său conștient și exact.

Aceste motive și intrigi politice sunt călăuzitoare și în diferitele schimbări, ce se succedea în stăpânirea Țării Oltului și cari se găsesc scrișate cu multe amănunte în discursul părintelui Bunea până la anul 1713. Până la Mihai Viteazul avem o serie de 16 domni români ca stăpâni ai Țării Oltului, cu mici întreruperi ca cea dela anul 1462, când Matia dăruie Făgărașul lui Ioan Geréb din Ungaria, dela 1483—1503, când fu dăruit Sașilor, dela 1505—1520, când îl stăpâna în numele lui Ioan Bornemisza viteazul Paul Tomori și dela 1585—1598 trecând din mână în mână la diferite vlăstare ale familiei Báthory, înscrisă cu familia lui Ștefan Majláth, viță de oier român, a cărui fată Margareta se căsătorii cu Andreiu Báthory de Somlyo.

Seria domnilor români, stăpâni ai Țării Oltului, după 1. Radu Negru și 2. Vlaicu Vodă e următoarea: 3. Radu I (1382—1385) 4. Mircea cel Bătrân (1385—1418), 5. Mihail I (1418—20), 6. Dan II (1490—1431), 7. Vlad II Dracul (1431—1446), 8. Vladislav II (1446—1456), 9. Vlad III Țepeș (1456—1462), 10. Dan la 1460, 11. Udriște (până la 1483), 12. Ioan Corvinul (1503—1505), 13. Ștefan Majláth (1527—1541), și văduva lui Ana sora lui Toma Nádasdy

Tricolorul.

— Un comunicat oficios și o scrisoare. —

Înainte cu vre-o două luni, ziarul nostru a adus la cunoștința obștei românești că ministrul de interne contele Khuen-Héderváry a adresat jandarmeriei un ordin „intim” cu privire la culorile noastre naționale. În acest ordin „intim” se spunea că „tricolorul făcând parte din portul național al poporului românesc, intervenția autorităților e la loc numai în cazurile când se învederează intențiile de demonstrație...”

Am atras numai decât atenția clubului nostru parlamentar asupra acestui ordin, rugându-l să provoace, prin o interpelare, declarații categorice din partea dlui ministru de interne.

Rugămintea noastră a fost însă zadarnică. Și am văzut apoi cum goana după tricolor continuă cu toată violența sa obișnuită. Acum, se pare că și ministrul de interne, văzând nepăsarea noastră, a revenit asupra ordinului său — revocându-l. Comunicatul oficios dela vale nu poate să aibă altă însemnătate. Iată ce spune anume „M. Táv. Iroda”:

„Îndrumătorii mișcării naționaliste de decenii încoace propagă și popularizează purtarea culorilor naționale a României (!) la poporul român din Ungaria în formă de cocarde și panglici la pălării, haine și altele. Pentru a lega mâinile autorităților ungurești stăruiau mereu asupra împrejurării că și culorile vechi Transilvaniei prezintă aceeași combinație a culorilor roșu-galben-vânt. Guvernele ungurești în repetite rânduri au oprit, prin ordinațiuni ministeriale, purtarea culorilor României, sprijinindu-se pe legea XXI din 1848 care stabilește pentru toți supușii din țările de sub coroana sfântului Ștefan culorile naționale ungurești și emblema țării.

Cu toate aceste, agitatorii (!) români au urmat jocul lor perfid și ostil cu culorile României, provocând în multe cazuri intervenția autorităților cari au condamnat pe contravenienți la pedepse de închisoare până la 15 zile și amenzi în bani până la 200 cor.

(1541—1559), 14. Gavriil Majláth (1559—1566), 15. Gașpar Békes (1566—1573) și 16. Mihai Viteazul (1599—1601).

Despre fiecare din acești stăpâni români ai Țării Oltului se găsesc în lucrarea părintelui Bunea amănunte interesante și instructive. În legătură cu stabilirea acestei serii se mai ating și alte chestiuni, se arată 2 falsificări de documente, comise din partea contelui Iosif Kemény, doc. din 1231 și scrisoarea regelui Matia din 17 Noembrie 1484, în care se cuprind injurioasele cuvinte: „Valachi nec ad libertatem nati, nec ad libertatem vocati.” Păr. Bunea arată, că regele Matia „fie amintit spre onoarea lui ca viță de Român”, nici odată n'a scris aceste cuvinte, căci menționata scrisoare „este o simplă făuritură a contelui Iosif Kemény, care a născocit-o înainte de 1848, ca să justifice tot disprețul și toată ura, cu care se purtau domnii de pământ calvini față de chestiunea liberării Românilor din iobăgie.”

Indemnăm pe toți ceice se interesează de activitatea literară-istorică a părintelui Bunea, să-și procure și acest studiu postum, în care vor găsi o lectură sănătoasă și edificatoare. (Se poate procura dela d. Iacob Domșia din Blaj cu 3 cor. 20 fil. exemplarul).

Guvernul de azi, în urma intervenției Românilor moderați (!), a adresat jandarmeriei un ordin intim, îndrumându-o ca acolo unde locul și împrejurările nu dovedesc că purtarea culorilor României se face cu intenții de demonstrație, să interpreteze legea în mod mai liberal și să nu pornească fără rezervă acțiune publică împotriva purtătorilor culorilor.

Se pare însă că Români ultraiști veau să abuzeze de această măsură conciliantă excepțională a guvernului, pentru că de câte ori vre-unul dintre cei cari poartă culorile României este pedepsit — fac sgomot asurzitor. În fața acestor stări, fărurile competente declară că atât legea citată cât și ordinațiunile ministeriale publicate în această chestiune în 1874 și 1885 sunt și azi valide și autoritățile ungurești au datoria să aplice față de cei cari demonstrează cu culorile României cele mai severe măsuri de retorsiune.”

Oare nici după acest comunicat nu va ținea clubul deputaților noștri de cuviință să ceară, în Cameră, lămuriri dela ministrul nostru de interne?

În numărul 134, dela 2 Iulie, a „Tribunei” s'a publicat o corespondență din Aiud în care se vestește o nouă goană a jandarmilor împotriva tricolorului nostru și ni-se comunicau câteva cazuri de o brutalitate extremă. În această corespondență, informatorul nostru spunea că goana aceasta s'a pornit la ordinul prefectului Albei-de-jos, Szász József.

D. prefect ne trimite azi următoarea scrisoare:

On. Red. „Tribuna”

Arad.

Făcându-se în corespondența „Mari brutalități jandarmerești în Aiud”, publicată în numărul 134 dela 2 Iulie c. a „Tribunei”, pomenire și de numele meu, vă aduc la cunoștință — rugându-Vă să dați comunicatul meu publicității — că tot ce se referă la persoana și dispozițiile mele ca prefect sunt din cuvânt în cuvânt minciuni lipsite de ori ce teme și născociri tendențioase. Eu n'am luat astfel de dispoziții, cari nu sunt de competența mea, nici acum, dar nici când eram vice-comite și subprefect (fisalgăbirău), când adică aveam dreptul să iau astfel de măsuri polițienești, — fiindcă n'am văzut și n'am crezut că ar fi necesare.

În ce privește tonul violent al autorului corespondenței, ton care reoglindează fidel gustul autorului, n'am nici o observare. Mulți membri români respectabili ai vieții noastre publice și-au spus părerea: indignarea.

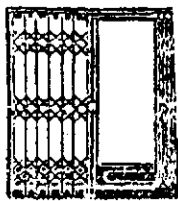
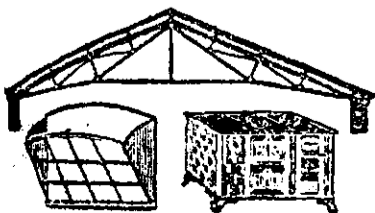
Vă rog să binevoiți a publica aceste rânduri de desmintire.

Primiți, vă rog, etc....

(ss) Szász József,
prefect.

Am publicat întocmai scrisoarea dlui prefect, pentru că nu-i putem contesta nimănui dreptul de a se apăra. Ne permitem însă a face câteva observații scurte: în desmintirea sa, d. prefect spune numai că sunt „minciuni și născociri tendențioase” cele ce se referă la persoana d-sale. În mod tacit recunoaște, însă, că faptele cari au servit informatorului nostru ca temei la scrierea corespondenței sunt adevărate: jandarmeria din comitatul d-sale într'adevăr a săvârșit brutalități desvelite de autorul corespondenței.

Dacă d. prefect n'a găsit necesar să

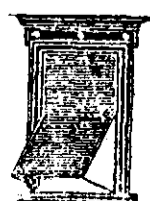

Szántó Dezső Nagyvárad Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. ————— Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

dea astfel de ordine nici acum, nici înainte când era vice-comite și subprefect, cum de n'a găsit și nu găsește necesar să dea ordine să nu se mai continue volniciile jandarmerești cari poate nicăiri nu sunt mai dese și mai brutale decât chiar pe teritoriul comitatului d-sale? Ajunge să invocăm numai *Telna*, unde au fost omorâți doi tineri români, și *Ocna-Sibiului*, unde a fost legat în lanțuri un avocat român. fiindcă îndrăsnise să-și facă datoria luând apărarea unei doamne din România luată la goană de jandarmi.

Pus în fruntea unui comitat locuit aproape exclusiv de Români, nu e mai puțin vinovat când prin tăcerea sa aprobătoare îngăduie volniciile ce le săvârșesc jandarmii împotriva unor cetățeni pașnici, — decât ar fi când la ordinele d-sale s'ar săvârși aceste volnicii.

Nepăsarea față de suferințele ce le îndură mii de cetățeni puși sub ocrotirea sa administrativă nu poate să fie un titlu de mândrie nici chiar în Ungaria noastră... nenorocită.

Știri din Bucovina.

Traduceri din literatura română. — Cel mai distins elev al dlui Pușcariu. — Iubileul unui calendar. — Un nou jurnal politic.

Cernăuți, 26 Iulie.

Comorile tinerei dar viguroasei literaturi române sunt foarte puțin cunoscute de străinii cari se informează despre noi din cutare roman scris de alde Bronciner, sau de cine știe ce foileton german sau francez al vreunui ovreiaș înăcrit. De aceea orice traducere bună din literatura noastră, făcută într-o limbă universală, ne aduce un mare folos moral în ochii lumii străine. Trebuie numai ca traducătorul pe lângă cunoașterea la perfecție a limbei românești și a celei străine, să aibă și un fin simț literar ca să știe alege mărgăritarele din pleavă.

Dșoara E. Borgia prin traduceri d-sale publicate la „Reclam”, apoi dnele Mite Kremnitz și Lia Ilărsu au adus neprețuite servicii literaturii noastre, iar acum vine profesorul universitar pentru limbile orientale dl Dr. S. O. Isopescu din Cernăuți, care publică de multă vreme în foiletonul ziarului „Bukowinaer Volksblatt” admirabile traduceri germane din literatura noastră. Bucățile sunt bine alese, spiritul limbei noastre bine pătruns, numai păcat că dl Isopescu localizează unele povestiri în cari întimpină greutăți la redarea cuvintelor dialectale românești, prin cari respectivul autor a voit să ne caracterizeze unele personalități dintr-o anumită provincie. Ar fi foarte nimerit dacă și aceste traduceri ar apare în editura librăriei „Reclam” din Lipsca, luând în considerare mai ales extraordinarul talent de răspândire a cărților le cătră numita librărie.

In Nr. ultim al revistei „Junimea literară” din Cernăuți dl prof. univ. S. Pușcariu serie o foarte frumoasă dare de seamă lespre ultimele reprezentări teatrale ale trupei Liciu și Nottara în Bucovina, și într'un loc observă cu multă finețe și amărăciune că va trece încă multă vreme până ce redeva culturii și influenței germane din Bucovina va fi definitiv cucerită de tânăra cultură românească. Cu tot entuziasmul ce domina în teatru pe timpul reprezentărilor, publicul românesc cult dela sate și dela orașe vorbea în pauze nemțește, ba — scrie dl Pușcariu — și cel mai distins elev al d-sale conversa cu o domnișoară în limba statului. Nu știu cine-i acel distins elev, căci dl Pușcariu are mai mulți elevi distinși, dar respectivul domn va simți în toată viața lui această aspră dojană a profesorului său desiluzionat. Și, Doamne, câți Români bucovineni nu întrebunțază exclusiv limba germană

în familie și în viața publică! Avem inspectori școlari români pentru fiecare district și un inspector general în consiliul școlar al țării, și cu toate aceste învățătorii poartă corespondența oficială în limba germană. Preoții nu se lasă nici ei mai pe jos de învățători, ei scriu și vorbesc nemțește când pot, ba cele mai multe familii preoțești sunt adevărate asiluri ale limbei germane. Anul trecut murise un inginer tânăr, un fiu de preot bucovinean, și maica lui crezând că face un bine, a dăruit unei societăți studențești toate poeziile fiului ei scrise în... limba germană. Dacă și pentru exprimarea celor mai delicate sentimente și gândiri Bucovinenii își aleg limba germană, ce să ne mai mirăm de ei când o întrebunțază și cu alte ocazii mai puțin poetice? In familiile unor deputați cu soții străine se vorbește exclusiv limba germană. Directorul unui liceu românesc, are un nume așa de frumos și de poetic Bujor, pe fiul său însă care-i membru al unei societăți studențești germane, îl chiamă... *Franz Bujor!* Presa ar fi chemată să biciuiască aceste apucături monstruoase, dar ea are altă ceva de lucru, și apoi sunt atâtea intrigi, atâtea cliți și legături familiare, încât îți trebuie un adevărat enraj să tai acest nod gordian. Datoria dlui Pușcariu e să iee din când în când biciul și să-i croiască pe cei vinovați, ca doar se vor desmeteci odată.

In anul 1912 se împlinesc 25 de ani de când apare „Calendarul poporului bucovinean”. La noi în țară nu i-se dă nici o deosebită importanță acestui fapt, cu toate că acest calendar modest, redactat cu o deosebită diligență și dragoste de dl Eugen Neșciuc a fost aproape unica lectură sănătoasă a poporului de jos, iar într-o vreme când nu aveam revistă literară, „Calendarul poporului bucovinean” a fost acela care aducea preoților și învățătorilor dela sate și ceva literatură originală sau copiată de prin cărți străine. Calendarul acesta e singura carte așteptată de popor cu dragoste și nerăbdare și cetită de dânsul din scoartă în scoartă. Toți țărani noștri cărturari cari pleacă de nevoie la America, își iau cu sine pe lângă o cărticică de rugăciuni și acest calendar plin de povești, de sfaturi și de cântece, cari le mai astâmpără jalea și dorul de casă. Faptul acesta ar trebui să fie un îndemn pentru conducătorii „Societății pentru cultură” de a se îngriji ei de un calendar, de a-l scrie și a-l ilustra mai bine, convinși fiind că prin o redactare cât mai bună a acestei publicații, contribuiesc la cultivarea și educarea poporului nostru. Sperăm că scriitorii bucovineni — mulți puțini câți sunt — vor aduce prinosul lor de muncă contribuind cu acest prilej la împodobirea unei publicații, a cărei existență de 25 ani merită să fie serbată.

Apariția unui nou jurnal politic nu-i ceva neobișnuit pentru bucovinenii noștri deprinși cu schimbarea titlurilor la jurnalele noastre. Ziarul care va apare probabil în decursul lunei August va fi intitulat „Gazeta Bucovinei” și e o urmare a jurnalului cu același nume de pe la 1893 când dl G. Bogdan-Duică ne învăța și puțină gazetărie. Redactorul și întemeietorul actualului jurnal va fi dl Dr. A. Comoroșan, care a împărțit de cu bună vreme în țară programul noii „Gazete a Bucovinei”. Dacă acest ziar n'ar prezenta ceva neobișnuit în jurnalistică bucovineană, nu i-am releva apropiata apariție, așa însă prin faptul că dl Dr. Comoroșan e și redactor și editor și redactor responsabil, adică d-sa va lua singur sub iscălitura proprie deplina răspundere înaintea justiției și a opiniei publice pentru cele ce vor fi scrise în jurnal, e de așteptat un mare progres în asanarea unor apucături caracteristice din presa noastră, și nu vom avea de cetit atâtea insulte personale ca până acuma. Dl Comoroșan umblă de vre-o două luni prin Bucovina după abonați platnici, pentru ca să asigure existența ziarului pe un rînd de ani înainte. Suntem curioși să vedem cum își va desvolta dl Comoroșan programul d-sale; deocamdată îi dorim din toată inima să aibă noroc cu jurnalul acesta și să-i succedă a asana măcar în câțva unele moravuri stricăcioase.

Correspondent.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Istoria lui Mihai Viteazul după scrisori contemporane.

De N. Iorga.

Văleni, 12 Iulie v.

Caracterul nou și tragic cu care se începe domnia lui Mihai Viteazul se datorește și împrejurărilor în cari s'a început și încheiat domnia lui. Inainte de el fusese o anume problemă turcească, care cu el s'a încheiat căci sultanul se mulțumea ca țările subjugate să recunoască suveranitatea turcească. La 1526 însă Sohnan cel Mare, un alt sultan voia să lărgească hotarele împărăției turcești până unde se întindea influența imperiului otoman înainte de asta, încunjurându-l cu noi provincii înspre miază noapte, iar Moldova voia deadreptul să o topească în împărăția turcească, trecând hotarele dinspre apus până la Viena.

In acest sultan găsim ultimul punct de înălțare a imperiului turcesc — care de acum înainte începe să decadă. Vina o poartă mai multe cauze, apoi regimul vizirilor cari demoralizau armata. Trupele turcești chiar nu mai luptau conduse de un anume ideal, ci de dragul prăzii și al banului, căci nu mai erau formate din ieniceri — copii de creștini — ci din tot felul de derbedei și pungăși adunați de prin Asia mică și piețele Țarigradului. Armata, firește, era tot atât de strălucitoare, însă compusă din elemente atât de eterogene, îi lipsea însuflețirea și era lașă. Aceasta era adevărata stare a armatei turcești pe vremea lui Mihai Viteazul.

Profitând de aceste simptome de disoluție a armatei turcești, se alcătuește pe la jumătatea veacului al XVI-lea o Ligă creștină pentru îșgonirea Turcilor din Europa; dar după cât se vede Turcii nu s'au prea sinchisit nici de această opinie a creștinilor grandomani cari amânau an de an înfăptuirea scopului ce-și propuseseră. In fruntea acestei Ligi era Papa care visa cuceriri printre schismaticii ortodoksi — Români și Slavi din răsărit; dar mai era și un alt degenerat — Rudolf, împăratul Austriei — care-i ardea să se pună în fruntea oștirilor. Inainte de toate însă trebuiau să se pună în înțelegere cu țările băștinașe ale imperiului Otoman fără ajutorul cărora nu se putea susține o campanie și așa s'a început o întrecere între cei doi pentru a-și câștiga prietenii. Papa își trimitea emisarii cari îndemneau populația la revoltă, punând în vedere rezultatele răscoalei și făgăduind ajutoare. Pentru ca să poată cineva rezista acestor ispite trebuia să fie prea fricos, și cum să întâmplă întotdeauna, că se mișcă mai întâi vanitoșii — căci vitejii se socotesc multă vreme, până se pornește — a ieșit cel dintâi Sigismund Báthory; om de o vanitate extraordinară și ambiții de mare luptător, înrudit cu Zapolia; care pornește contra Turcilor cu aerul că în câteva zile o să-i treacă în Asia mică. Pe drum însă se isbește de cetatea Timișorii pe care n'o poate lua, și desiluzionat se întoarce și pleacă în străinătate, unde credea să găsească mai multă înțelegere pentru talentul său de mare strateg.

In vremea aceasta — întocmai ca și a lui Aron Vodă — începe cariera lui Mihai Viteazul; la anul 1594 când bate pe Turci în București. Această ridicare a lui Mihai contra Turcilor — prin faptul că a dat prilej norodului să răsufle o clipă liber — are o deosebită însemnătate pentru deschiderea unei ere noi de viață și dezvoltare proprie. La 1505 vine Pașa Sinan ca să răsbune Turcii tăiați la București, dar la Călugăreni e zăpsit de Mihai care-l zdrobește și se retrage apoi în munți, așteptând un ajutor căci se simțea spre slab ca să înceapă lupta abea isprăvită și în care era încredințat că biruise. Despre luarea Giurgiului nu avem nici o scrisoare dela Mihai, căci el vorbește tocmai mai târziu, dar avem două scrisori dela Vodă Aron, cea dintâi datată la 5 Martie 1594 și adresată hatmanului Zamoitzky în care spune că, nu dă iscoade Țătarilor, iar a doua tot cătră el, din 15 Februarie

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, de primul rang. — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografiile și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noul în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interiorul, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

1895, un raport despre înfringerea acestora — cerând în aceeași vreme un ajutor „pe seama țării care e un adevărat zid pentru creștinătate”. Din scrisorile acestea vedem că e același ton ca și în cele scrise de Ștefan cel Mare a cărui tradiție politică se păstrează încă.

După Aron Vodă urmează Ștefan Răzvan care spunea că e fecior de domn — și pe acesta, până da lui Mihai ajutor în Muntenia — Polonii îl detronază punând domn la Iași pe boierul Irimia, un ou fără trecut și fără legături de sânge cu curțile domnești, care a stăpânit totuși o vreme, fapt care denotă o mare demoralizare a spiritului public de pe aceea vreme. Răzvan prinde de veste că boierii răsvrâțiți îl așteaptă la graniță și în serisoarea din 15 Octomvrie ne lasă o notă plină de ironie și subțire inteligență la adresa boierilor: „cu petrec în trebile țării”... „iar de stați la graniță pentru Turci” e bine, iar de sta pentru mine „să mă lăsați în pace că mă îngrijesc eu de mine”. Serisoarea aceasta ne aduce aminte de una a lui Vodă Ion Sandu Sturdza din vremile noastre de decadentă, care poartă leatul 1828 și are aceeași notă caracteristică.

Dela Ieremia avem o serisoare către Zamoitzky din 15/IX 1601 în care descrie moartea lui Mihai după ce o scurtă vreme stăpânise Ardealul.

În toată splendoarea ei se oglindește personalitatea voivodului Mihai în memorialul lui Rudolf după înfringerea Turcilor — din care ni-se citește câteva părți mai alese.

În 1598 Mihai nu mai avea nimic de a face cu Turcii și trece să cucerească Ardealul, îndemnat mai ales de negocierile lui Andrei Báthory care plănuia să vândă țara Turcilor, și nici decum din pofta de expansiune sau ademenit de visul de a fi domn al tuturor Românilor. Trece prin Buceu și pe la Sibiu și la Șelimbăr zdrobește armata ardeleană. Ștefan Báthory e omorât de săcui și când îi aduc capul înaintea lui Mihai, Voivodul suspină îngândurat „bietul popa” și-l îngroapă cu cinstă domnească, în mormânt de marmor petrecându-l singur în drumul din urmă și dând prin aceasta cea mai strălucită dovadă de moralitatea unui popor, în fața Ungurilor cari drept răsplătă, l-au omorât mișelește și trupul lui de viteaz l-au aruncat peste un hoit de cal.

În scurta lui stăpânire de câteva luni în Ardeal, a fost cel mai drept domn și nu s'a folosit ca toți cuceritorii, de biruința aceasta drept mijloc de a storce biruri ei a stăpânit în liniște până când — îndemnat de necesitatea politică a plecat în 1600 să cucerească Moldova.

În lipsa lui Ungurii se recoală — nu din cauza împilării — ci a antagonismului de rasă, căci nu puteau suferi ca un valah să stăpânească în Ardeal. La anul acesta se trezește pentru întâia dată ura seculară a acestor două popoare și tot la această dată cade și deșteptarea popoarelor la conștiința națională. E învins la Miraslău, după care pleacă, cu oameni puțini și suferind cumplit, ca să ajungă la Rudolf.

În serisoarea lui Mihai adresată acestuia, vedem marea credință față de împăratul, care nu i-a întunecat totuși credința în sine însuși. Credința aceasta însă nu și-a găsit dreapta răsplătă.

Aviz abonaților.

Abonații noștri cari nu și-au înscris încă abonamentul pe semestrul al II-lea al anului curent sunt rugați să bineroviască și înscrisă ca să nu li-se întrerupă expediarea regulată a ziarului.

De-asemena sunt rugați toți abonații noștri în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce ne datoresc, ca să nu fim siliți a întrerupe trimiteră ziarului pe adresa lor.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboacă, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

Scrisori din Alpi.

Aniversarea luptei dela Sempach. — Teatrul din Morschach. — Vizita lui Zeppelin. — Serile la lac.

Lucerna, 26 Iulie 1911.

Ce oameni vrednici sunt elvețienii aceștia. În tâmplarea m'a făcut să intru în casa unui țaran elvețian, când după două ceasuri de rătăcire în arșița soarelui — pe coasta unui munte pietros — fără proviant, am ajuns la un adăpost unde puteam căpăta și ceva de îmbucut. Odaia răcoroasă ne dase o nouă viață și primirea prietenească ne făcu să uităm oboseala. La casă nu era decât un moșneag, cu ochii mici, vineți, vorbăreț, ras la mustați și roșu ca un rac. După ce ne dase de mâncat începu să ne povestească câți au mai pososit acolo în anul acesta, în celălalt an și așa mai departe. Pe toți îi ținea minte și știa de unde veniau.

Avea la casă două jurnale abonate, în odăile luminoase se găsea o bibliotecă cu cărți bisericesti și istorice; vorbea trei limbi, gospodărie model și era membru la două cooperative. Și era doar dintre cei săraci. Pereții odăilor de lemn erau acoperiți în tot locul cu tablouri istorice. Jurământul de pe Rütli, Răzburarea lui Tell sau lupta dea Sempach, alătura de imnul elvețian toate erau încadrate frumos, iar deasupra lor atârnav puștile familiei dela cele cu cremene, până la cele cu repetiție. Pentru că în Elveția toți au puști dela băiatul din școală, până la moșneag și nu arareori vezi la concursurile lor de tir, îndrăjire și precizie, ca și tinerii soldați eliberați. Pe lângă exercițiile de gimnastică, elevii școalelor au și exerciții cu arma și îmbrăcați în uniforme lor, cu pușca pe umăr, fac impresia celei mai disciplinate infanterii. Cu aceste exerciții pe lângă sădirea simțului de disciplină și curaj, li-se dezvoltă patriotismul și fic elvețianul neamț, francez sau italian în aceeași măsură își iubesc patria.

O dovadă a acestui patriotism a fost și aniversarea luptei dela Sempach. În fiecare an în ziua de 10 Iulie, să înșiră pe stradele orașelor un minunat convoi de luptători, în hainele și armatura de prin veacul al 14-lea, cu animale încărcate cu proviant și cu gornști cari întonează răsunătoarele cântece cari abia răsbăt din mărețul cântec al mulțimii, ce merge alătura cu ei. Un fior de adâncă emoție te cuprinde, când vezi mulțimea aceea imensă iubilând. Și noi avem zile de glorie, dar nouă nu ne este iertat să le sărbătorim. În fiecare an prin case sau școli să povestește de eroismul străbunilor, cari într'un avânt de bărbăție au scuturat jugul robiei rușinoase, iar la teatre se joacă scene din acele vremuri, cari au un colorit pur elvețian.

Dar nu numai la aniversări am văzut acest prinos de patriotism. Pentru popor sunt făcute în anumite locuri teatre în liber, cu arene de luptă sau tragere la țintă. O astfel de arenă națională e și la „Morschach”, deasupra lacului celor patru cantoane, unde în fiecare an se dau pentru popor piese naționale elvețiene. Anul acesta se joacă opera populară „Marignano”, de Weigand, în care se tratează dragostea și peripețiile unui flăcău în lupta dela Marignano. Reprezentațiile se dau anume în Dumineci, pentru ca să poată lua parte cât de mult popor și în lunile de vară acest sătuleț constituie un adevărat loc de pelerinaj.

E un obicei al genialului inventator Zeppelin, ca primele încercări ce le face cu baloanele lui nouă construite, să le facă în drumul spre Lucerna, pentru frumuseța acestor locuri. Deși cei din Lucerna nu sunt străini față de aceste excursii aeronautice, pentru că și ei au două baloane dirigeabile, cari în fiecare zi fac voiajuri deasupra lacului, totuși vestea venirii lui Zeppelin a fost primită cu multă bucurie. Din ceasurile dimineții, coperișele și balcoanele caselor erau pline de curioși nerăbdători. Pe la zece ore, câteva salve de chiușoare date pe un deal, anunță ivirea balonului lui Zeppelin pe orizont și nu peste mult de pe coama unei păduri se ivi corpul uriașului balon „Schwaben”.

Balonul, care are patru propeleri, ține între ei o gondolă lungăreață și comodă pentru pasageri, cari la uralele pământurilor fluturau necontenit batistele lor. La capătul dinainte al gondolei Zeppelin flutura bereta lui albă, recunoscută de

toți. Popas n'a făcut balonul, deși să luase toate pregătirile, ei după un mare încunjur al lacului se pierdu pe după coastele păduroase.

Cu toate că suntem la adăpostul munților, căldurile zilelor din urmă, cari au băntuit prin toate țările ne-a apucat și pe noi și ziua întregă suntem siliți să o petrecem în răcoarea odăilor întunecate. În schimb seara nimic nu ne mai poate opri și bogat eu sărac toți ne strângem pe cheul lacului să sorbim binecuvântata răcoare.

Și e atâta splendoare în aceste nopți de vară.

Îndată ce din pânza întunecată a amurgului, încep să pătrundă sfioasele sclipiri de stele, de pe terasele mărețelor hoteluri, răsbăt acordurile unei muzici dulcege și plină de melancolie. Luminele dela port șerpuiesc în oglinda jucăușă a apei și până în umbrele de păduri nu vezi decât multicolorile lampioane ale bărcilor ce înaintează domol pe apă. Mai ales serile venetiene sunt de un farmec neîntrecut. Și sunt multe de acestea, pentru că aici în Elveția se prăznuiește toate sărbătorile națiunilor mai mari. Astfel de pîdă aniversarea războiului de independență al Statelor-Unite, sau asediarea Bastiliei din 14 Iulie. Aceasta din urmă a avut o deosebită înfățișare. Pe la ferestrele și coperișele palatelor stau înșiruite ca mărgelile micile lămpi electrice, în lac mori de vânt, de apă sau corăbii făcute din aceste lămpi, împreună cu focurile de artificii de pe vapoare, sau piscuri înalte de munți sunt de o frumusețe răpitoare.

Trăiești clipe bogate în emoții și serbătorești ivirea unui mai fericit crâmpiei de viață. Sufletul tău trece pare-că printr'o primenire atât de așteptată, idealurile uitate îți par mai apropiate, nu mai cunoști resemnare, farmecele visurilor te impresioară, te bucuri de viață, pentru că trăiești ca om.

Coresp.

Povestiri de femei.

Micii eroi.

O mare gazetă din străinătate a publicat zilele acestea o noutate foarte înduioșătoare, însoțită de o listă de colecță, la care a grăbit să se înscrie, un mare număr de ajutoare.

Era vorba de un act de eroism a doi copilași, fiii unui păzitor de far de pe coastele Breitaniei, în Franța.

Sărmanul om, orbit de obositoarea-i meserie, căzu la pat, într'o bună dimineată, foarte grav bolnav.

În zadar fură toate ajutoarele date de biata lui nevastă care iscodise toate mijloacele de scăpare, din mica farmacie a farului, răsfoidnd desperată, manualul de medicină populară, singurul lor sfetnic și ajutor, în depărtata și izolata lor singurătate, la marginea oceanului.

Spre seară nefericitul paznic intrase în agonie. Dar lumina farului trebuia întreținută, fiindcă în Morbihau unde era farul se află una din cele mai prăpăstioase și mai amenințătoare coaste. Și o noapte de întunecare ar fi costat poate zeci și zeci de vieți de pe vapoarele ce treceau zilnic prin părțile acelea. Desnădăduită și uluită sărmana femeie, aleargă și aprinde lumina, dar reflectorul nu se învârtea. În răul subit ce-l abătuse la pământ în aceeași dimineată, paznicul uitase să aranjeze mașinăriile globului de cristal. Ce să facă? Nenoroicita femeie se sbătea desperată, cine să-i arate cecece era de făcut. Jos în odăița lor, soțul ei se lupta cu moartea. Oceanul clocotea și cale de zece chilometri nu se găsea suflet de om. În durerea ei cumplită însă, iată că apare la scară cel mai mare din copilași, un băiețel de unsprezece ani — el urcase treptele într'o fugă și găfăind venise într'un suflet să ajute mamei. Nu e nimic, dacă șuruburile erau închise, va face el slujba motorului. Și iluminat de însuflețirea care-i strecurase în inimă o rază de bucurie că poate folosi și el cu ceva, în ceasurile acelea de grea cumpănă, bravul copil, începu să învârtească cu mâinile lui slăbuțe globul nătăvălos de cristal. Și reflectorul oscilând, lumina lămpii roșiatică, își trimetea liniștită razele străbătătoare și mântuitoare, departe pe întinsul oceanului turburat ce răgea infundat, voind par'că să sfideze infima creatură, sufletul acela micuț ce încerca cu așa dumnezeesc curaj, să lupte împotriva suprapământestei lui puteri. Inimosului copil îi veni într'ajutor și frățiorul lui mai mic și noaptea întregă, în gemetele furtunei cei doi copilași învârtiră fără odihnă reflectorul farului, sublimi de devotament și curaj.

A doua zi tatăl lor era mort și ei trebuiră să-l vegheze până ce biata mamă se duse să dea de știre la oraș.

Noi cei ce trăim în văltoarea orașelor, cu tot noianul de mizerii acute împrejurul cărora ne învărtim zilnic, împietriți la suflete cum suntem cu greu mai putem pătrunde, să ne dăm seama de toată sublima măreție a unor asemenea acte. Și nu mă indoesc că sute de cetitori își vor fi petrecut privirile grăbite peste noutatea aceasta, fără altă surprindere decât cuvenita atenție de a ajunge la capătul informației.

Cu toate acestea, unul din aceste simple fapte diverse, așa neimportant cum vrea să treacă, glăsuiește mai mult decât toate tiradele pline de efect ale vreunui oarecare volum proaspăt eșit, cu ultimul roman la modă, admirat pe la vitrinele marilor librării, sau pretențios expus pe măsurile noastre de lectură.

Ce înțelesuri adânci cu câtă putere de adevăr și ce ușoară deslegare de teme filozofice, în înșirarea simplă a câte unui fapt ce încheagă subiectele unor informații, cu o crudă ironie destinate să slujească de aliment senzațional, marelui mase, ce le înghite cu lăcomia cu care ai mânca niște bucate deosebite.

Dar las la o parte marea majoritate a lectorilor imbuibți de știri senzaționale și scuturindu-mă nițel de apăsătoare indiferență, singura dispoziție sufletească ce mai prisosește orășenilor, pentru ceea ce nu privește egoismul lor de oameni nesătuți, mă alătur celor câțiva ce s'au grăbit să răsplătească așa de marinimos, pe micii eroi dela farul din Morbihau și din depărtarea aceasta, trimit umilul meu omagiu de admirație bravoilor copii.

Mă duc cu gândul în pustiu singurătății aceleia de pe coasta oceanului, la picioarele farului gigantic ce veghiază, ochiu neadormit. În adăpostul stâncii mohorite e însălată o mică gospodărie, o odăită, un petecut de pământ cu flori și legume, o curticică în care cresc câteva găini. De o parte pustiu câmpurilor sterpe, de alta oceanul atotstăpânitorul vecinic nelendurat.

În singurătatea aceea rigidă de pustnic, cuibul celei mai fermecătoare idile. Tatăl mama și doi copii, toți patru un trup și o suflare contopiți în iubirea aceea curată, cristalizată din tot ce are natura mai pur. De parte de tot ce e omenesc și rău, în mijlocul acelei splendide izolări în care omul nu trăește decât prin el însuși, în sufletele creaturilor acelora născute și crescute cu simțul puternic al datoriei, dragostea și grija aproapelui ajunge de intrupează întreagă rațiunea lor de a fi.

Și în ziua fatală când gemetele tatălui secerat de boală, a înmărmurit jocul nevinovat al copilașilor amuțiți de cruzimea loviturii, mințea lor fragedă, departe de impasibilitatea obicinuită vârstei lor chiar în împrejurările grave, s'a sbătut dureros în căutarea unui mijloc, cum ar putea ei inconjura marea nefericire ce amenința să se întample în uitarea și părăsirea totală, în care îi aruncase zarul nemilos al soartei. Creierul și sufletul lor nevinovat îndepărta în nobletea lor firească, tabloul chinurilor ce le sfășia bietele inimioare, tatăl în agonie și mama luptând cu desnădejdea. Gândurile lor înfrigate le deslusea groaza unei singure imagini: farul părăsit și întunecat în bezna nopții și în bazinul stâncos al oceanului, vapoare sfărimate și oameni inecați. Ochii lor inourati de lacrimi, poate cele dintâi lacrimi de durere în viața lor tîcniță plină de iubire și bună înțelegere, vor fi săgetat, măriți de spaimă, adâncurile albastre ale oceanului, care le va fi ogîndit în clipa aceea, adevărata și îngrozitoare dramă ce se lega de grandioasa frumusețe a ființei lui atotputernice. Toată vraja poveștilor toarse la vatra caldă în iernile când urletele lui le întocmea mărețiile simfonii în armoniile cărora se legănase copilăria lor fericită de copii iubiti, toată sfîntenia idolatriei de care le era plin sufletul lor de copii marini, se va fi șters ca prin farmec, în seara aceea colorată de vară, când drama ce se desfășura în odăița lor și amenința să-i lase orfani, le apoteoza în luminile înserării, cumplitul și adevăratul tragic al oceanului, tot așa de nelendurat ca și moartea ce se abătuse așa fără de milă și se îndura să-i lase stingheri.

Și în pornirea curată și sinceră a sufletelor celorlora crescute în paza și sfîntenia datoriei implinite, iată pe cei doi copii înălțați la cea mai desăvârșită expresie a curajului, aproape fericiți în cumplita lor nenorocire, gata de a jertfi atât cât puteau, pentru împlinirea conștiințioasă a datoriei și din doi copilași alințați la sânul mamei, iată deodată ridicându-se în fața lumii, doi eroi!

Singuri în țaria nopții vijelioase ce sgâlțâia cu furie jgeamurile farului clătînându-se, cu ochii fără somn, schimbând pe rînd slăbuțele lor brațe obosite să învărtească un glob mișcat de abia de o forță motrice, astfel au veghiat micii eroi din Morbihau în noaptea când sufletul Tatălui lor îi părăsea pentru totdeauna.

Deasupra prăpăstiilor stâncose din adâncul oceanului, călăuzite de alba lumină pătrunzătoare a farului, vapoarele treceau fără teamă, cu toată sbuciumarea aprigă a talazurilor agitate de furtună.

Călători inamorați ai oceanului, vor fi privit nepăsători vrăjmașa luptă nebună a valurilor cu munți de spume, fermecați de măreția spectacolului. Și nu știau că clipele lor de extaz, viața și toată fericirea lor, le țineau două mânuțe de copil, doi cherubimi, cari înălțați prin propria lor suferință adevereau în clipele acelea de grea încercare svonul jumătate crezut, că sunt pe pământ și demoni și ingeri!

Sinaia, Iulie 1911.

Marilina Bocu.

Scrisori din București.

Ecoul unui apel. — Măsuri în contra inundațiilor. — Revistele literare. — Numărul festiv al „Ramurilor”.

București, 14 Iulie.

Faptul că s'a găsit și la noi în Ardeal inimi caritabile, cari să se gândească la suferințele fraților rămași pe drumuri în urma inundațiilor din Moldova, a produs o frumoasă impresie în toate cercurile din regat. Apelul „Tribunei” a fost reprodus în ziarele de aici ca o dovadă a sentimentului de solidaritate ce ne leagă în bine și în rău pe toți cari avem același suflet și suntem încălziti de razele aceloraș nădejdi.

Nu știu dacă celelalte ziare vor fi urmat pilda „Tribunei”. În orice caz nu este nici acum prea târziu. O colecție deschisă de ori-care dintre ziarele noastre va da cel puțin atâta cât să se ajute o familie ajunsă în nenorocire. Exemplu strălucit în această privință ne dau tocmii frații acelora cari de atâta vreme ne contestă ori-ce drept la o viață proprie națională: Ciangăii din Moldova. Deși ca situație materială foarte puțini din ei sunt mai binișor, totuși, în urma dezastrului dela Keeskemét, sumele adunate la ei pentru ajutorarea fraților lor sunt destul de respectabile. Și este bine să învățăm ce e frumos chiar și dela adversar. Acum ar fi timpul să dovedească și băneile noastre că cei-ce le-au înființat n'au avut în vedere numai folosul lor propriu, ci și ajutorarea deaproapelui năpăstuit.

Ultimele ravagii cauzate de inundații au adus iarăși în discuție chestia pădurilor stărpite în multe locuri de dorn de câștig al proprietarilor. Frumoasele dumbrăvi de stejar, cari împodobeau ășururile mănoase ale țării, au fost doborâte fără de nici o milă la pământ, nerămânând nici urmă de ele. Pe unde altă-dată trecătorul era fermecat de freamătul dulce al codrului plin de viață, unde s'au adăpostit în alte vremuri răzbușătorii poporului împilat, unde s'a dat de atâtea ori pedeapsa meritată a păcatului, — azi trece plugul, lăsând în urma lui brazdă neagră. Și n'ar fi fost poate nici o pagubă, dacă secularii codrii ar fi fost tăiați în chip sistematic, lăsându-se în picioare o parte din ei, cel puțin atâta cât să împiedece precipitarea fenomenelor atmosferice.

Dar nu s'a avut în vedere nimica cu ocazia despăduririlor. De aici apoi schimbările grabnice de temperatură, de aici une-ori prea marea secetă, alte-ori ca acum de pildă, inundații, cari disting munca obositoare de pe un an întreg. Presa din regat cere acum să se ia măsuri pentru a se planta din nou pădurile distruse. De oarec însă, chiar de s'ar lua aceste măsuri, până la creșterea din nou a pădurilor trebuie să treacă atâta timp, atențiunea tuturor este îndreptată asupra regulării cursului râurilor, cari din cauza nestabilității alviei lor, în timp de ploaie se revarsă, cauzând pagube enorme. Lucrările pentru acest scop se vor începe cât de curând. Un ziar, ocupându-se cu această chestie, observă cu multă dreptate: „Fără îndoială, lucrul e greu de făcut și va costa mult. Tot așa este adevărat că prea multe și în timp prea scurt au trebuit făcute în țara noastră. Așa încât, nu poate fi învinuit nimenea că nu s'au făcut toate câte sunt neapărat de trebuință”.

S'a vorbit în ultimul timp mult despre lipsa de trecere a revistelor literare înaintea publicului cetitor. Cauzele sunt multiple. Și între ace-

tea putem socoti ca pe una de căpetenie lipsa consecvență în ce privește direcția literară, care a sprijinit-o la început, programul, în meștecugăria și-au cerut dreptul la viață. Mai din aceste reviste au pornit în numele sprijinului literaturii naționale — poporaniste și au astăzi să publice cele mai adacadabrante ca ghioslăcuri stilistice ale aderenților „scenouă” sprijinită cu atâta căldură, în Ardeal, domnul care se laudă că i-a explicat lui Goga și Horațiu. Firește cultura „oficială” românească din Ardeal nici nu ar putea lua vre-un avânt fără versuri ca acestea cari împodobesc voluți unuia dintre cei laudați de oficialii noștri:

Moartea grea universală,
Ca ciupercile 'n gunoaie,
Germinază 'n umezeală
Și 'n mormântu-i ne 'ncevoaie.

De altfel modelele publicate la rubrica „Literatură, științe și arte” a unui anumit ziar nu se desebese într-o nimica de asemenea perle.

Cum zic, lipsa de consecvență este un dintre cauzele principale că revistele literare nu mai au trecerea de care s'au bucurat în alte vremuri. De lipsa consecvență de altfel avem să ne plângem în toate manifestările noastre. Câți din cei ce ridicat piatra nu erau până ieri tovarășii de luptă ai celui lovit! Și în fața înțelegătorilor sufletelor omenești cât de jos au căzut acești cavaleri cari voiau cu orice preț să aibă și ei un rol în viața noastră.

Îți place așa de mult când vezi unde-va o consecvență stăruitoare. Și ceea-ce face ca una din revistele pornite în numele crezului naționalist „Ramuri” să fie primită și astăzi cu aceeași simpatie atât de scriitori, cât și de publicul cetitor este consecvența cu care această revistă a ține la programul ei.

Pornită într'un timp când „Sămănătorul” era în floare, după moartea falnicei reviste ajuns pe mâna unui om care nu avea nimic a face cu literatura, tinerii grupați în jurul revistei Craioveane, cu toată aparenta slăbire a curentului pornit de „Sămănătorul”, curent sprijinit și de ei, au mers înainte, nebăgând în seamă nici greutate.

Și astăzi când iubitorii de cultură românească au sărbătorit pe inițiatorul curentului de rededeptare națională, revista Craioveană a reușit să adune pentru o clipă la un loc pe toți acei cari au muncit sub conducerea dlui Iorga. Un număr festiv închinat învățătorului este adevărată comoară. Articole literare, versuri, proză îmbogățese acest număr, împodobit cu fotografii din cea mai fragedă vârstă ale îndrumătorului de azi al culturii noastre.

O clipă ai senzație că vremurile frumoase de trecut au revenit, că o mână nevăzută i-a adunat iarăși pe toți la un loc. Și este bine că cel puțin acest eveniment i-a mai intrunit odată.

Correspondent.

Cronică școlară.

Un manual bilingv pentru școlile noastre populare.

(Constituția patriei de prof. N. Sulică și inspectorul reșed I. Erödi.)

(Sfârșit).

— Dare de seamă. —

În ce privește selecțiunea și aranjarea materialului, ea urmează strict planul ministerial.

Pentru anul V tractează următoarele capitole: administrația comunală și municipală, trece apoi la chestiunile cari normează referințele individului față de comună și stat: cartea funduară, cenzistrul, dări, miliție, școală, legi economice-industriale, sanitare, matricula.

Pentru anul VI materialul e următorul: Regele, legislația dieta, alegerea deputaților guvernului, justiția, (judecătoriile), bugetul statului.

Despre tovarășii, libertatea de presă, Ungaria și țările surori și legăturile dintre Austria și Ungaria.

De sigur autorii își fac un merit din faptul

au urmat planul ministerial, căci îl afișează copertă.

Impărțirea aceasta aș putea-o numi cel puțin prețioasă.

Vor fi avut poate autorii un anumit criteriu aranjarea acestui material, criteriu ce îmi scapă din vedere, această aranjare arbitrară însă îmi pare foarte puțin rațională.

Ar fi admirabil principiul variațiunii la alte metode dar aici a rațional a tracta deodată chestii diferite. Așa d. e. nu se pare atât de simplu și logic, ca după ce explicăm administrația comunală să continuăm a explica edificiul statului și vorbim de guvern și administrația statului despre legislație.

Acesta e procesul cel mai firesc atât logic cât psihologic.

Trebuie într'adevăr să fie cineva inspector pentru a nu înțelege aceasta și a rupe în două sisteme înrudite și a le tracta în doi ani de zile.

Planul de învățământ consistorial le-ar fi putut da mai bune îndigări dlor autori.

Dar felul cum e tratat materialul, îi ia acestor autori ce drept de a putea fi pusă în mâinile copiilor.

Oameni străini de pedagogie, dar înzestrați cât de puțin bun simț, știu că există o deosebire fundamentală între mentalitatea copilului și a omului mare, deosebire care trebuie ținută seama la ori ce proces de apercipție.

Copilului trebuie să-i vorbești în limba lui, să folosești felul lui de judecată și cu exemple scoase din viața lui.

Pentru aceasta însă se cere să ai o iubire înțelegătoare pentru această viață.

Autorii noștri se pare că au avut în vedere copiii deplin formați și familiarizați cu idei abstracte și limbaj mai înalt.

Cartea începe cu capitolul: Ce ne învață studiul constituției? cea ce fundamental greșit.

Toate capitolele cuprind numai definiții și secrețări.

Nici o omerețizare, nici o încercare de a tracta copilărește acest material atât de abstract.

Măcar că planul ministerial pe care și-l-au dat de îndreptar îi îndrumă ea pentru înțelegerea cunoștințelor nouă să utilizeze întâmplări și fapte din viața și lumea copiilor.

Dar și definițiile sunt atât de nenorocite, înțelegeri de intoleranța autorilor de a se conștientiza și seric cărți didactice.

O singură pildă pg. 6 și 7 copiii minori și majori, apoi pg. 27 Locuitorii țării sunt alcătuiți din țărâni și slugi.

Păpșă totală de precizie, consistență, unitate și schimb un prisos de confuzie, de circumstanțe, generalități, ce nu înseamnă nimic, și adevărate nefolositoare (d. ex. Incoronarea).

În toată această băguială este o singură notă de nota patriotică.

Dar cât de stângaci sunt autorii în zbirnăirea acestor coarde!

Fiecare capitol începe cu fraza: Statul se învârtă de aceea, ca poporul etc.

Astfel deși autorii spun în mai multe locuri că statul e constituțională, prin accentuarea necorespunzătoare a suveranității statului vreau să scoată în evidență atotputernicia statului față de cetățeni. Statul apare astfel ca un rob îngrădit din partea legii. Un exemplu: la legea sanitară se spune că statul îngrijește și legea veghia asupra sănătății cetățenilor să aibă mâncare sănătoasă și aer curat. (Așa se merge la absurd. *Parcă statul nu-l dă statul!*) Nu se vorbește însă nimic de medici și spitale, noțiuni mai concrete de igienă sanitară.

Parcă nu se validează îndestul această conștiință falsă în viață, și nu se accentuează destul în viața zilei, era nevoie ca autorii să o întroneze în școlile noastre?

De fals își înțeleg dânsii patriotismul se vorbește din prefață. Căci d. inspector nu catadixcește să scrie numele de botez românește în textul cărții. Este o toată această logică odată ce a avut o serie de carte pentru școli cu limba de vorbire românească.

De deplină concordantă cu fondul ideilor e și conținutul cărții.

Nu se putea folosi un stil mai abstract, mai birocratic decât acesta.

Fraza e lungă, încurcată, seacă și lipsită de ori ce căldură. Tonul narativ, cel mai potrivit pentru a înălța atenția cititorului, e cu desăvârșire lăsat la o parte. Se pare, că autorii nici nu ar ști ce va să zică „graiul popular”.

Altă dată puteam să apreciez iscusința de autor didactic a dlui profesor Sulică. În ipostasul acesta de colaborator al dlui inspector Erödi János însă nu-l mai recunosc. Pe lângă termenii tehnici mai folosește o mulțime de alți termeni grei, pentru care ar fi putut găsi în limba noastră și expresiuni mai populare.

De altfel e și natural, până la un punct, ca traducerea să aibă aceleași păcate, pe cari le are și originalul; traducerea servilă, aproape *ad litteram*, pe care o găsim în manualele bilingve, e chemată să dea lovitură de grație acestei nenorocite cărțuții! Fiecare limbă își are firea sa proprie, construcțiile sale intraductibile. Dacă am încerca să traducem cuvinte și nu idei, ar ieși ceva hibrid, monstruos, condamnat să piară din fașe. Astfel sunt manualele bilingve. Având de scop să răspundă învățătura într-o limbă, pe care elevii nu o cunosc, încearcă să dea fiecărui cuvânt din limba maternă echivalentul corespunzător în limba străină. Așa se nasc apoi monstruoșitățile de felul manualului Sulică—Erödi sau Erödi—Sulică.

Toate aceste observări privesc textul românesc. Își poate acum ori cine închipui, ce oribil va fi textul maghiar și ce muncă zadarnică e să dai copiilor noștri, cari abia știu 20—30 cuvinte ungurești, un astfel de text savant, spre a-l înțelege și a-l buchisa.

Concluzia firească, ce ni-se impune, este că a pune în mâna elevilor din ori ce școală această carte, ar fi a le da un instrument de tâmpire și de tortură sufletească.

Nici ea manual auxiliar pentru învățători nu poate face servicii.

Căci pentru textul românesc putem consulta alte manuale, iar cel ungurese e atât de încălețit, zicerile atât de lungi și greoaie, expresiile imposibile, încât ne-ar costa o muncă îndoită, ca să le traducem într-un stil mai popular ungurese accesibil încățva și elevilor noștri.

Un învățător.

Incendiu din Viena.

Viena, în 27 Iulie.

Pe la orele 9 seara s'a văzut din centrul orașului cea dintâi zăvăle de foc. La cazarma reg. 37 de Români ardeleni se auziau goarneaule trambiițând stângerea: soldații se pregăteau de culcare. Cum ședeam la masă și scriam, văd că un luciu roșu aleargă pe hârtia de dinainte-mi. Ridic privirile și mă uit pe ferestra: departe în fund spre districtul al XX-lea cerul părea ca o baltă de aramă topită. Grupuri de oameni ieșeau pe stradă, vorbeau tare, țipau, gesticulau nervos.

Un sunet de trambiiță, strident și înfiorător taie vădudul și imediat zărim trăsura de pompieri alergând în galop spre locul fatal, de unde se înălțau coloane uriașe de flăcări spre cerul însângerat. Grăbesc și eu în urma automobilelor. Trăsuri, biciclete, tramvaie și omnibuse goneșc din urmă stărnind o pulverărie ce-ți întunecă vederile pentru un moment. Din case ies oameni înspăimântați, pe jumătate îmbrăcați și se uită cu ochii mari spre cer; alții ies la ferestri și pe balcoane, iar cei mai mulți ca un talaz bătut de vânt aleargă dealungul străzilor gâfâind, împiedecându-se de pietre și de alte obiecte, și în mânia lor oarbă înjură și țipă ca niște scoși din fire. Circulația stagnează pentru un moment și polițiștii săltând pe cai lor plini de sudori deschid numai cu greu cale tramvaielor și trăsurilor. Conductorii tramvaielor și ai omnibuselor șueră din sirene, birjarii înjură și bat caii cu bicele. Eu însă alerg înainte, ca și cum aș fi atras de o putere magnetică.

Privesc țintă numai spre coloana de foc dinainte și nu mă uit pe ce străzi merg și nici în care district mă aflu. În aerul înăbușit, greoiu și plin de praf nu se simte nici un pic de boare care să recoriașcă fețele oamenilor asudați cari se împing unii pe alții. Numai să ajungă cât mai degrabă spre locul dezastului. Prin mijlocul mulțimei învălmășite trece ca un val de vânt puternic care o desparte deodată în două, și atunci împreunat cu strigătele oamenilor se auzi nechezat de cai, tropot de copite și se zăriră în lu-

mina roșie a focului sclipiri ca de fulger pe coifurile și alăturile cavaleriei consignate, care dispăru imediat din vedere, alergând în trap și lăsând în urmă un nor de colb nepătruns. Marea de flăcări ia proporții uriașe, și cu cât mă apropiu mai tare, simt cum se infierbântă aerul și se întetește mirosul de lemn ars. Oamenii se întrebă îngroziți unii pe alții; unde arde? dar nime nu știe pozitiv unul spune că s'a aprins o fabrică, altul că gara de nord a luat foc.

Deasupra unei grădini negre ca păcur flăcările își joacă umbrele și lucii întocmai ca niște reptile sclipitoare ce se încolăcesc unele peste altele. Geamurile ferestrelor și tinecheaua de pe acoperiș par de foc. Iată-ne ajunși. Arde o parte, din gara de nord a Vienei: s'au aprins magaziiile de cărbuni și depozitele de lemne, precum și unele vagoane. Căldura ce vine dela foc e de nesuferit. Păreții caselor din apropiere sunt așa de albi ca de zăpadă. În ferestri și pe balcoane privesc bărbați și femei îmbrăcate numai în cămeși de noapte. Aglomerația mulțimei de pe drum e așa de mare, încât n'ai unde să arunci un ac. Unii s'au urcat în copacii de pe alee, alții iar s'au acățat pe stâlpii dela telegraf privind cu nesățiu flăcările ce cresc necontentit. Gara-i de jur împrejur încunjurată de un cordon de soldați. Sus pe dâmb se văd la distanțe de 30 pași posturile cu baionetul pe pușcă stând neclintii în fața primejdiei. Liniștea aceasta disciplina ostașilor contrastează așa de favorabil cu agitația mulțimei! Soldații ale căror figuri se deoseamnă ca niște siluete de cărbuni pe fondul arămiu al cerului, nu par oameni, ci niște statui de bronz.

Părăiri proaspete anunță că noi depozite s'au aprins. Scântei mari se rădică în mijlocul sulului de fum negru și par când niște stele călătoare, când niște roiuri de albine de jăratec, rățacoare în noapte, fără țintă și fără matcă. Toată gara e o mare de jăratec și de flăcări prin mijlocul cărora săgetează ca fulgerul trenurile ce sosesc din lumea largă cu pasageri îngroziți de priveliștea dezastrului. Țipetele sirenelor dela locomotive, par țipetele unor oameni cari plini de groază strigă după ajutor. Priveliștea e grandioasă, dar și înspăimântătoare. Automobilele, tramvaiele și trăsurile descără necontentit oameni curioși, de gândesci că toată Viena se revașă spre gara aceasta. Lărași goarne de pompieri, apoi prin mijlocul vulgului inert sosește în marș forțat un regiment unguresc echipat ca de războiu. Soldații sânt pic de sudoare din pricina marșului și a zăpușelii ce domnește de câteva zile. Unii și-au smuls gulerile, alții și-au chipiile de pe cap și cum aleargă așa gâfâind, își fac vânt cu dânsule.

Printre coloanele de flăcări razele de apă ale pompelor au sclipiri de diamante și rubine. Mulțimea pompierilor și puterea apei nu mai ajută nimic: totul e pierdut și de aceea pojarnicii se gândesc numai la izolarea zidurilor de prin prejur. Din pricina căldurii extraordinare s'a stărnit un curent de aer care mai înviorază lumea înădușită; de-ar da Dumnezeu o ploaie răcorătoare.

E trecut din miezul nopții și flăcările incendiului încă nu s'au potolit, ba din contră par să iee proporții din ce în ce mai mari. În noaptea aceasta de groază o mare parte a orașului, Viena nu va dormi, ci va priveghia la lumina acestei imense torțe care va arde până spre ziuă, producând pagube de milioane. Zdrobiți de obosală, de nesomn și de surescitarea obicinuită a nervilor, oamenii înmuiați ca cerea se lasă pe trotuare, pe pragul caselor și pe marginea drumurilor, discuțiile se potolesc și strigătele încetează, numai șuerul sirenelor dela automobile, goarneaule stridente ale pompierilor și nechezul cailor mai dăinuiesc ca o muzică stranie, respânditoare de groază și prevestitoare de dezastru. I. Grămadă.

Concurs de primire

în Seminarul junimei române greco-cato-lice stud. din Blaj.

1. Părinții, cari voesc să-și așeze băieții pe anul școl. 1911/12 în Seminarul junimii române gr.-cat. dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj, prin această sunt avizați, că termenul concursului de primire (se primesc numai gimnaziști) este 14 August n. 1911. Cererile de primire sunt a se adresa Preaveneratului Consistor Metropolit din Blaj, și în ce privește pe băieții, cari în anul școl. trecut nu au fost elevi ai Seminarului junimii, cererile au să fie instruate cu estras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și poșta ultimă cu acurateță și să declare, că cunosc pe deplin toate condițiunile de primire și se obligă a le împlini pe toate. Ca rezoluțiunile să se poată expeda francate, petenții sunt rugați să alătore marcele postale de lipsă.

2. Pentru elevi, luând în socotință scumpirea traiului, sunt a se plăti 400 cor, pentru cvartir, vîpt, luminat, spălat, încălzit, scâlta și în caz de

lipsă medic și medicină; 8 cor., cu taxă de înscriere pentru cei ce vin pentru întâia dată în Seminarul junimei, și 6 cor. pentru scrobitul rufelor are să se plătească întregă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 400 cor. în două, respective în patru rate anticipate. — În caz de două rate, rata primă va fi de 200 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, iar rata a doua iarăși de 200 cor. și se va plăti în 1 Februarie. În caz de 4 rate, rata primă va fi de 100 cor. și se va plăti în 1 Septembrie, a doua de 100 cor. și se va plăti în 15 Noembrie, rata a treia de 100 cor. și se va plăti în 1 Februarie, iar rata a patra de 100 cor. și se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici încât numai primindu-se regulat și anticipativ pot să facă atâtor trebuințe împreunate cu susținerea și îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: a) o carte de rugăciuni; b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; c) cel puțin 6 batiste; d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau de obiele; e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearsăfuri) de pus pe saltea; f) 2 perini și 4 fețe de perini; g) 1 tol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă; h) 2 lepedee albe de giolgiu pentru acoperirea patului (de lână și colorate nu sunt bune, căci nu se poate ajunge la uniformitate); i) atâtea bilete, cari se pot cumpăra dela Institut, câte bucăți de rufe, vestimente și încălțăminte au; l) 1 cuțit, 1 furcuță, 1 linguriță, păhar și cel puțin 3 servete; m) 1 perie de vesminte și 3 perii de încălțăminte; n) cel puțin 3 ștergare și 1 piepteni, unul des și altul rar. Pe rufe și pe vesminte trebuie cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufele și vesmintele neînsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întregă și anume; a) locuință în sale mari sănătoase, luminoase și provăzute cu toate cele de lipsă; b) vîpt întreg, adică dejun, prânz, ojină și cină. La dejun vor avea cafea cu lapte ori lapte cu cacao cu pâine, la prânz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos și friptură cu garnitură, ori mîncare groasă cu carne; eventual zamă acra cu carne și mîncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă; Dumineca și în sărbători și prăjituri. La ojină pâne cu poame ori alte asemenea. La cină în zile de dulce va fi friptură cu garnitură sau mîncare groasă cu carne, iar în zile de post: mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă. c) Spălatul și cărpitul rufelor, eventual și scrobitul lor, d) Luminat în timp de recerut. e) Încălzitul în timp de iarnă, f) În caz de boală, medic, medicamente și îngrijirea de lipsă. g) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescrișelor igienei. Afară de acestea superioritatea se va îngriji, ca elevii mai slabi în studii, pe cât se poate, să fie ajutamați în studii.

5. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vie la adresa superiorității, care se va îngriji să le procure revizitele de școală, cărțile și celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mîncări, căci Seminarul îi provide cu cele de lipsă. Mîncările, pe cari părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, se vor împărți între toți elevii, iar în caz de cvantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivelor elevi.

6. Părinții sunt avizați, că trebuie să răspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor și să le rebonifice. De sine se înțelege, că pentru obiectele, ce se strică prin folosință, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septembrie n. înaintea superiorității seminariale, însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele și li-se va designa mobilierul destinat spre folosință.

Blaj, 20 Iunie 1911.

Dr. Vasile Suciu,
rectorul Seminarului junimei române gr.-cat. stud. din Blaj.

Scrisori din Budapesta.

— Ce nu fac profesorii noștri? — Români pierduți. — Un medic harnic. — Ceea ce era de prevăzut.)

— 28 Iulie.

Seceta de idei în viața politică a ținut să se ia la întrecere, vara aceasta, cu ucigașa secetă pe care ne-a hărăzit-o neândurarea cerului. Astfel plictiseala și amorțea sânt complete în Budapesta. Singurele clipe de înviore sânt acelea, în cari întâlnim vr'un Român, răcit pe-aici cine știe cum, sau sosirea vr'unui cunoscut care pleacă repede mai departe, Atunci mai schimbăm câteva vorbe, mai aflăm vr'o noutate necrisă la ziare, mai râsuflăm ca acasă. Așa a fost acum câteva zile, când am dat pe-aici de eminentul nostru economist Osvadă. Venise, trimis de »Asociație«, să studieze însoțirile, tovărășiile și alte instituții similare. Din Budapesta a luat-o spre Zagreb, iar după aceea va merge prin Bucovina și România, purtat de acelaș gând.

Tot astfel întâlnesc, într'o dupăamează, pe sprintenul profesor de științe naturale dela școala normală (pedagogia) din Arad, d. Miulin. Cum dau cu ochii de el, îl întreb, ca vorba cântecului:

— De unde nimeresti așa,

Ostenit și plin de apă,
Cum vii seara dela sapă?

D. Miulin îmi spune că a făcut, cu colegii săi, o excursie științifică. Era adică și el în Pesta ca să asiste la cursurile pentru introducerea noului plan de învățământ la școlile normale. Veniseră din toată țara patruzeci de profesori, — între ei doi Români: d-nii Miulin și Sabo (din Orade).

Ne-am mirat amândoi că celelalte institute, cari pregătesc pe învățătorii noștri, nu și au trimis profesorii de științe la cursurile acestea foarte utile și instructive, — cu toate că nu li-s'ar fi cerut nici o cheltuială. Se vede însă (și pentru constatările acestea, d. Miulin nu trebuie făcut răspunzător, căci sânt ale mele,) se vede că cei mai mulți profesori ai noștri nu țin să-și mai întregească cunoștințele din specialitatea lor, după ce se văd odată cu catedra asigurată. Ei se mulțămesc cu explicările lor de peste an, și foarte puțini lucrează ceva înafară de ceea ce li-se cere prin vr'un regulament. Pentru aceea este profesoria noastră o clasă, de a cărei existență nu se prea resimte viața publică. Gândiți-vă de exemplu, la rolul profesorilor noștri în mișcarea literară și culturală »de dincoace«. E cu desăvârșire nul, dacă lăsăm la o parte activitatea alor doi-trei oameni. Și câți profesori avem noi?

Gândurile acestea mă frământau, în cursul convorbirii cu d. Miulin. Ca să scap de ele, îl întreb de colegul său, de d. Sabo.

— E om care și pricepe bine studiile. Are și un frate, la medicină...

Joia aceea a fost o zi nenorocoasă pentru mine. Căci de-odată îmi apare imaginea unui băiat svelt, pe care mulți prieteni mi-l'au arătat cu degetul.

— »Uite, mă, ăla e Român, Sătmărean, da nu mai vrea să vorbească românește. Nici nu prea știe. Pentru aceea noi, mediciniștii, îl boicotăm. Păcat de el, că-i fecior foarte sîrguincios și talentat. A trecut toate clasele și examenele dela facultate cu foarte bine. Vrea să ia doctoratul sub auspicii. O să facă o carieră strălucită. Păcat de el că nu mai știe românește. De-abea mai leagă câte-o frăzuță«.

Altă dată se oprește în treacă la masa mea, dând bună seara unei cunoștințe — o ungueroaică. După ce pleacă, îmi spune duduia aceea:

— »Ăsta partie, domnule. O să fie cândva fala științei medicale ungurești. Am fost de mai multe ori în societate cu el, în Kispest«...

— »Să mă ierți, dșoară, da ăsta e Român. Il cheamă Sabo«.

— »Așa-l cheamă. De Român însă, nici vorbă. Pe d-v. vă cunoaște lumea de-o poștă: mai zgomotoși, vă cunoașteți toți colegii unul pe altul, când vă întâlniți aproape strigați de bucurie. Și-apoi cu Sabo am vorbit despre Români, v'am lăudat în fața lui, și el nu mi-a amintit nimic de originea lui românească«...

— »Ei, se va pierde și ăsta, ca mulți alții, și noi tot vom rămânea«.

Și mă gândeam iarăși la un distins student, din comitatul Aradului, astăzi asistent la politechnicul de aici.

Cu toate acestea poți fi Român cu sentimente naționale curate și întregi chiar fiind aruncat de valurile vieții între streini. Cine a dat un an de zile în Pesta și n'a auzit — ceva mai înainte — de inimosul domn Crăciunel? Sau, astăzi, nu se ivește la întru-nirile noastre mai de seamă figura mărunță și neastâmpărată a harnicului doctor Cozmuța?

A, dar în iegătură cu d. dr. Cozmuța mai am ceva de spus: într'o zi citesc în ziarele ungurești că dânsul a fost sărbătorit de bolnavii din sanatoriu condus de d-sa. O iau cu informatorul »Tribunei«, d. Duna, care-l cunoaște mai bine, spre »Városmajor«, să vedem ce a pățit omul nostru, de-l-au firitisit seara episcopul Rutenilor și-o contesă dela Meran?! Ajungem la sanatoriu situat foarte frumos, și găsim întâi pe secretar: d. Cornel Babeș. Indată vin și doi submedici: dr. C. Popovici și V. Mladin, cari ne duc la șef.

— »Păi bine, d-le Doctor, d-ta ai făcut aici colone românească! Ai și bolnavi de-ai noștri?«

— »Acum sânt numai doi. Nici n'ar mai încăpa alți bolnavi. Toți trebuie să mi-se anunțe acum cu două săptămâni înainte, ca să-i pot primi. Cu toate că am închiriat și două vile din vecini, sânt silit să resping pe mulți. Poftim, citiți ziare românești«.

Și ne dă vr'o trei gazete de-ale noastre. Și cum vorbea, mă uitam la medicul acesta sprinten, care mergește pînă spre zece ceasuri la zi, care a luat în aer pe zece ani sanatoriu al cărui șef este, și care o face — de sigur — avere frumoasă. Atunci mi se zis: »Bolnavii de subt îngrijirea d-ruului Cozmuța sărbătorit, inconștient sau fără a le trece prin mîntă, munca«.

Nu trebuia să fie cineva prooroc, pentru a prevedea că »Poporul Român«, organul poporal al partidului, nu va rămânea multă vreme în Budapesta. Neavând o stabilitate nici în redacție, nici în administrație, trebuia să ajungă sau în halul »Luptei«, să fie mutat la Arad. La începutul anului acestuia, multe alergări fără rezultat, după o încercare neîndeplinită a d. Gh. Jianu (dela »Progresul«), a primit să dacteze interimar d. I. Duma, cu condiția: să nu sească răsunet în ziar certurile noastre interne și să aibă de-a face cu membrii comitetului, cari rămân să aibă contactul cu administratorul general d. Russu. La întâi Maiu însă întreg personalul din »Poporul Român« s'a văzut nevoit să demisioneze iar după această dată ziarul acesta a avut — în luni — trei administratori, și redactor a fost d. dovan, copitul d. Silvestru Moldovan (dela »Gazeta Trans.«). Acum, numărul din săptămâna aceasta ieși la Arad, îngrijit de cei din jurul »Românului«.

Cu toate că nu sântem aderenții ideii de a face Budapesta un focular de cultură națională, regretăm trecerea »Pop. Rom.« la Arad. În afară de argumentele de natură practică și psihologică, menite să dreptească acest sentiment al nostru, mai este și matoarea considerație: s'a deschis lui Birăuț liber, ca să poată lucra în direcția socialistă cum taie capul. Și credem că aceasta nu este nici spre folosul neamului, nici al partidului.

Acum, sarcina și datoria de a feri țărâniimea noastră de otrava propagandei socialiste, revin în trezime studenției. Noi — le reamintim de convingși că și-o vor implini. Gh. Vișan

Cronică externă.

Chestiunea marocană. Ziarul parisiens »Temps» astfel lămurește chestiunea într'un col publicat de eurând:

..... D. de Kiderlen Waechter, mare spirit vin, este prea German și ea atare aproape incapabil să înțeleagă caracterul francez. El n'a meditat sensul incidentului din Casablanca: poporul nostru indiferent la început unui conflict secundar, s'a revoltat și s'a în picioare în timp de 48 de ore, atunci când dosul acestui conflict el discerna o intenție sătoare în pretenția de a ne cere imediat prealabile anchetei arbitrale. De astă dată, necesitate, d. de Kiderlen a creat, o dispoziție identică.

Modul insolit cum a cerut să-i dăm Gabon Libreville, toată coasta din Congo, a fost jălnos și injurios; chiar dacă va fi abandonată această elamațiune, cum inevitabil va fi, această materie va lăsa totuși suvenirul ofensei. D. de Kiderlen a fost stângăciu, și iată dar partida sa promisă printr'un obstacol de ordin sentimental de care nu ținuse socoteală.

Cum nu s'a înțeles la Berlin că un popor n'a ajuns la ultimul grad al decadentei nu va că va refuza a se supune unor asemenea exigențe dar încă chiar să le discute? A ne cere o marelonie fiindcă neguțătorii germani au socotit n'au făcut destule afaceri cu neguțătorii francezi a ne cere milioane de hectare de pământ în schimb a ce? — a unei vage chimere politice a reînnoirii unei promisiuni neținute, a unei ediție a acordului uitat de Germania din Februarie 1909; în schimbul autorizației de a face Maroc o politică de anexiune sau de protecție care nu e a noastră, o politică pe care Germania nu e de altminterlea calificată pentru a autoriza căci este un tractat semnat de treisprezece puteri care o interzice; a ne cere astfel de lucruri, e în adevăr o deriziune.

Infrîngerile militare sânt penibile, dar oștile. Capitulațiunile pacifice sânt umilitoare. Aceasta ni-se oferă acum ca și în Aprilie 1905. face bine vecinii noștri să nu uite precedentul. Ei credeau că ne ține la dispoziția lor în timp

demisiunii dlui Deleassé. În mai puțin trei luni ei au semnat acordul din 10 Iulie 1905, care ne permitea de a apăra la Conferință toate drepturile noastre și toate interesele noastre. În Noembrie 1908, nimeni nu se îndoaia la Berlin că scuzele Francei va trebui să precedă arbitragiul asupra afacerii dezertorilor. Cincisprezece zile mai târziu, arbitragiul s'a decis, fără scuze din partea noastră. Este o strălucită situațiune de a fi în Europa ultimul învingător, de a exploata diplomaticeste victorii militare vechi pe aproape o jumătate de secol. Dar această situațiune are riscurile sale. Ea este expusă la erori de psihologie. Germania a comis una, care a iritat Franca și nemulțumit Europa.

Noi n'avem o trebuință imperioasă de conversațiunea începută. Dacă ea s'anunță fără vre-un rezultat, ne va fi lesne să renunțăm la dânsa.

INFORMAȚII.

ARAD, 29 Iulie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță vreme caldă, nesechimată.

Temperatura a fost și în cursul zilei de azi, în Europa întreagă, foarte înaltă. În Ungaria, la Zarnocza a fost de 45°; la Fiume 48°; la Sibetul-Marmatiei 40. Aici a murit, de insolatiune, moșierul Papp și băiatul său. La Vespriim temperatura a fost de 47°; la Solnoc 46°.

În Arad, temperatura dimineața a fost de 32°, la amiază de 41°, iar seara de 30° Celsius. Cătră seară cerul a început să se înoreze, deșteptând în locuitori nădejdea ploii.

— **Pentru inundații din Moldova** am primit următoarele contribuții: Dr. Nicolae Robu, medic în Baia-de-Criș 4 cor., Gh. Neagovici-Neagosen, paroh în Intorsătura Buzeului 2 cor. cu total

cor. 6.—
Sumele de până aci „ 242.—
Total cor. 248.—

— **Nou incendiu la Constantinopol.** Alaltăieri, pe la orele 8 seara, un nou incendiu a izbucnit în zădăria clădirei Sultan aman în cartierul din Stambul unde se află majoritatea sucursalelor băncilor străine. Și în cursul diminetii s'a ivit un incendiu în Stambul.

Locuitorii din mai multe mahalale au organizat un serviciu de patrulare spre a împedeza pe săi făcători să propage incediul.

Achmet Piza președintele Camerei deputaților, a început o acțiune pentru a veni în ajutorul locuitorilor rămași fără căpătâi. Musulmanii din Indii și Egipt au trimis sume însemnate în acest scop.

Un înalt ofițer de stat major a declarat că incendiu este opera unor criminali politici. Incendiarii vroiau să distrugă planurile de mobilizare, care se aflau în pavilionul statului major al armatei. Aci se păstra și planul de război pentru Albania, elaborat de generalii Abdullah și Petref, cari urmau să plece Luni în Albania, împreună cu acel plan. Din fericire toate planurile de mobilizare au fost salvate.

Ministrul de război se emoționase de teamă că aceste planuri vor fi distruse de incendiu. Dânsul a plecat în grabă cu automobilul spre a salva planurile. Câtă importanță se atribuie acelor planuri aceasta reese și din faptul că ministrul de război a pătruns în clădirea statului major, care începuse să ardă. Se știe că ministrul a fost rănit cu această ocaziune.

Părerea generală e că focul a fost pus de Greci. Aceasta rezultă și din faptul că un Grec a fost surprins în momentul când voia să incendieze casa unui ofițer din statul major.

— **Serbări culturale la Bistrița.** D. Aurel P. Bănuțiu și trupa de artiști și artiste de sub conducerea D-sale vor da o reprezentație artistică în Bistrița, la 2 August n., ziua Sftului Ilie.

D. Bănuțiu și trupa vin dela Șomcuta-mare, unde au dat o reprezentație frumoasă, adunând la serbare enormă lume românească.

— **Iusth și Perczel.** Fostul președinte al Camerei deputaților pe vremea contelui Tisza, Perczel Dezső, simțindu-se atins în onoarea sa prin cuvintele rostite de Iusth în ședința de ieri a Camerei, a trimis lui Iusth martori cerându-i satisfacție.

Martorii dlui Iusth au refuzat în numele lui Iusth să dea satisfacție.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășian** pentru înzestrarea fetelor sărace, ale Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, au mai dăruit: Paul Muștean, c. și reg. colonel în pens., din prilejul onomasticeei cor. 2.50; Nistor Măglaș, sodal măsar, d-soara Maria Pop, Oena, Lazar Tomiei, clib. sodal frizer, Nicolae Pătrângean, Traian Georgescu, câte 20 bani, Miron Bueșu, paroh Curciu și soția sa Silvia n. Sămărghitan 30 boni, Iosif Lita, Ielod, protopopul Biei 1 cor., Iulian Anghel, concep. adv. 70 bani; Petru Ion 10 bani, Terezia Ursu de Margine 1 cor.; un grup de 40 universitari ai facultății teologice, București, între cari și diaconul Iosif Abu Tubar din Beirut (Siria-Arabia), în frunte cu prof. dela facult. teol. d. D. I. Mihalescu, cercetând Reuniunea, la pălăria „Dumnezeu vede” 4 cor. 91 fil. Semproniu și Hortenziu, fii protopresb. Dr. I. Lupas, Săliște 1 cor.

— **Contele Andrassy în România.** Din Brașov ni-se scrie: Azi, Vineri a sosit la Brașov contele Andrassy, fostul ministru de interne, care face o călătorie de plăcere cu automobilul. Contele Andrassy, care e însoțit de soția și fiica sa, vine dela Târgul-Mureșului și va sta în Brașov câteva zile.

De aici va pleca, tot cu automobilul, în România unde n'a mai fost niciodată până acum.

— **Protopresbiteratul Cohalmului vacant.** Protopresbiterul, P. O. D. Tit V. Geaja, după serviciu devotat de peste 40 ani, din motive sanitare s'a rugat să fie dispensat dela funcțiunea de protopresbiter și paroh în tractul Cohalmului. Consistorul arhidiecezan în ședința sa plenară din 11 Iulie v. a c. luând la cunoștință demisiunea numitului protopresbiter, a declarat postul de protopresbiter al tractului Cohalm vacant. Cu administrațiunea interimală a tractului a fost încredințat parohul Ioan Bercan din parohia centrală Cohalm. *«F. Rom.»*

— **Mareșalul Nogi în Budapesta.** Eroul dela Port-Arthur, mareșalul japonez Nogi a sosit ieri după amiază la Budapesta, venind dela Belgrad unde i s'a făcut o strălucită primire.

Eroul japonez a stat în Budapesta numai până azi dimineață, când și-a continuat drumul spre Viena.

Nogi a făcut o scurtă plimbare în Capitală. Cum n'a dorit să i-se facă vre-o primire din partea Ungurilor nici nu și-a anunțat sosirea.

— **Pierderea manuscrisei dlui G. Vâlsan.** Arderea lucrărilor originale inedite ale poetului D. Anghel e o pagubă enormă pentru literatura noastră. Un caz analog i-s'a întâmplat zilele trecute tânărului și talentatului poet G. Vâlsan, care-i cunoscut publicului românesc de când colabora la «Sămănătorul» dlui N. Iorga. D. Vâlsan se întorcea acasă Marția trecută dela Berlin, unde făcuse studii de geografie și etnografie la universitatea de acolo; pe linia Praga — Brünn și-a pierdut geamantanul cu manuscrisele D-sale. Se aflau înlăuntru toate poeziile D-sale făcute în vreme de 4 ani fără să le fi publicat undeva, apoi un roman haiducesc aproape isprăvit, o novelă istorică intitulată «Neam rău», un început de dramă și logica dlui T. Maiorescu în manuscris original destinat pentru ediția a doua, pe care avea să o îngrijască d. Vâlsan. Afară de aceasta se mai aflau în cutăr un studiu inedit al D-sale despre hărțile vechi ale străinilor privitoare la țările românești, precum și o mulțime de notițe etnografice și vr'o 80 de fotografii luate la Români din Serbia, pe cari i-a studiat vara trecută împreună cu tânărul filolog d. Giuglea. Din fericire însă pentru autor și pentru literatura noastră, geamantanul a fost aflat în orașul Colin, de unde i-s'a trimis la Viena, pricinindu-i o nespasă bucurie autorului, care mai înainte era desperat de pierderea ce părea ireparabilă.

— **O banda de hoți în Botoșani.** Din Botoșani se anunță: Joi, la orele 5 seara, în pădurea Sărătinești, o îndrăzneță bandă de hoți a prădat pe administratorul plășei Botoșani și pe silvicultorul pădurei Flămânzi.

Azi la orele 6 dimineața aceiași bandiți au jefuit pe doi evrei la vama pădurei Tudora.

Unul din bandiți e înarmat cu o pușcă de vânătoare, un altul cu o armă «Martini» iar cel de al treilea cu una «Manlicher».

Numele tâlharilor e: Toader Pantelimon, Ion Dumitrachioaei și Neculai Dumitrachioaei din comuna Răucești, județul Neamțu. Ei sânt foarte îndrăzneți. Pe administratorul jefuit l'au amenințat cu moartea. Administratorul plășei a scăpat de moarte numai sângelui său rece.

D. prefect al județului și d. procuror au plecat în urmărirea bandei.

— **Descoperirea unui profesor.** În istoria medicinei se atribuie de obicei aducearea sifilisului în Europa marinarilor lui Cristofor Columb. Sunt însă specialiști cari susțin, că boala aceasta bântuia în Europa preistorică. Drul Raymond a arătat înaintea Academiei de științe din Paris un număr de oase preistorice din colecția baronului de Baye, cari, deși din vârsta bronzului, au leziuni cunoscute ca sifilitice.

Profesorul Lannelongue, cercetând oasele, fără să știe cât de vechi sunt, s'a rostit că sunt dela inși sifilitici.

— **Luatul măsurilor pentru haîne.** Măiestrii croitori din Paris ar fi luat hotărîre de a nu mai pierde vreme atât de îndelungă cu luatul măsurilor. Vor fotografia pe clienți și cliențe, așezați înaintea unui paravan alb pe care sunt trase linii negre, verticale și orizontale împărțite în centimetre.

Se zice că hainele vor eși ca turnate, fără cercări, etc.

— **Cine a botezat America?** La Saint Dié (Franța) s'a serbat la 2/15 Iulie amintirea zilei de 25 Aprilie 1507, când a eșit de sub tipar o geografie de Ringmann și Waldsee Müller, în care s'a întrebuițat întâia dată numele America René al II-lea ducele Lotaringiei, primise descrierea lumii nouă, făcută de Amerigo Vespucci. Acesta aflase, se vede, că țerile descoperite de Columb nu sunt prelungirea Indiei, ci un continent nou. Iată de ce gimnaziul din Saint Dié a propus să se dea acestui continent, numele America, după al călătorului.

La serbare au luat parte Lebrun, ministrul coloniilor și Bacon, ambasadorul Statelor-Unite.

— **Secta baptiștilor în Scheiul Brașovului.** De câteva luni de zile s'a stabilit în una din casele Văii Moritor un misionar baptist, care seară de seară ține întruniri «religioase» lășind în sânul poporului nostru din Scheiul învățăturile așa numiților «creștini pocăiți». Ni-se comunică, că la aceste «servicii» iau parte relativ mulți poporeni români, parte din curiozitate, parte însă din convingere, dând ascultare smerită învățăturilor acestor «mucări», cum i-a poreclit poporul. Până aci n'ar fi lucrul tocmai așa de grav, deși s'ar fi impus de mult precților noștri, a înăbuși în germene o astfel de încercare, de a se săvârși o muncă secretă și misterioasă de convertire tocmai în raionul bisericilor Sf. Nicolae și Sf. Treime. Ni-se comunică însă din partea unor martori oculari, că la aceste întruniri preoții noștri sunt prezentați ca «farisei» etc., iar într'una din sările trecute unul din preoții noștri din Scheiul a fost numit chiar cu numele.

Față de o astfel de atitudine provocătoare oare nu s'ar impune preoților noștri să lămurească poporul de pe amvonuri și să împiedeze lășirea unei secte, care în alte părți ale țării a produs adevărate ravagii?... *«Gaz. Tr.»*

— **«Madame Bovary»** în «Mercure de France» a apărut un studiu al lui A. M. Grosser, în care se arată cine sunt tipurile reale după cari și-a făcut Flaubert marele și cunoscutul său roman tradus și în românește, Madame Bovary. Gosser documentează că la anul 1848 în 8 Mart, aproape de Rhuen, în satul Ry s'a sinucis prin înveninare o femeie de 27 ani cu numele Delphine Delamare, fiindcă și-a înșelat bărbatu și s'a înșelat în noua ei dragoste. Pe faptul acesta și-a întemeiat Flaubert întreg romanul, adaugând, se n'țelege dela el o mulțime de lucruri neexistente. Doctorul Delamare, bărbatul Delphinei, nu a fost însă atât demărginit cum e cel din roman, Dhorles Bovary. El a luat parte la revoluția din 1848 și nici soarta tragică

a femeii lui nu l'a împiedecat să se ocupe de politică. A murit și el repede după nevestă-sa dar în nici un caz din pricina ei, ca în roman. Apotecarul din romanul lui Flaubert încă nu corespunde apotecarului Ionanne din acel sat, care era un om retras și scump la vorbă. E interesant că conflictul dintre preotul ligot al satului și apoteca pe care îl descrie Flaubert a izbucnit numai la șapte ani după moartea domniei Bovyary. Dintre personagiile romanului a trăit mai căraușul Therain, care a murit în 1895. Acest cărauș a povestit multe despre romanul lui Flaubert și cazul din satul lui, dar aproape totdeauna a mistificat lucrurile nizuindu-se să nu dezmința pe marele autor.

x Reforma învățământului juridic și a examenelor. Reforma aceasta are problema cea mai urgentă la apartamentul instrucțiunii. Nu este eschis ca să se introducă chiar prin ordinațiune ministerială.

Proiectul de lege pentru urcarea anilor de practică advocațională e depusă deja pe biroul Camerei. Peste scurt timp va fi lege, conform căreia practica se va împreuna cu doi ani, având a se începe cu facerea doctoratului. Cine a întârziat examenele juridice (riguroase, examene fundamentale destat, de avocat) să nizuiască a le face cât mai repede, ca nu cumva să aibă neplăceri în urmă.

Să nu amăgiască nimeni, că legea va fi echitabilă, ci fiecare candidat să privească riguroasele ca o chestie de viitor, de existență și astfel să le facă cât mai în grabă. Cine poate numai să înceapă cu învățatul. De voiește însă să câștige timp și oboseală zadarnică să comandeze cartea „A jögi vizsgák letéteh”. Ediția IV, pe care o trimite gratuit Dr. Dobó Cluj str. Bolyai 3.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de Iglonă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

6 August n.

Şiria: Reprezentație teatrală («Fântâna fermecată» de Maria Dobos) urmată de danț în «Casa națională» din Şiria. Inceputul la orele 8 seara.

28 August n.

Boroşineu: Inteligența română din Boroşineu și jur aranjează în 15/28 August a. c. (ziua Sf. Maria mare o petrecere mare. Va cânta muzica militară din Arad și l muzică de țigani din Boroşineu. Invitățile speciale se vor trimite în zilele aceste.

2 August n.

Bazna: Petrecere de vară în hotelul Băilor din Bazna. Inceputul la orele 8 eara.

ECONOMIE.

Pentru viieri.

Subscrisul comitet dorind să pregătească un tânăr în toate îndeletnicirile din viierit, și care să stea la dispoziția viierilor noștri, a hotărât să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de 280 cor. anual, ce se recere pentru cercetarea școalei de viieri din Aiud (Nagy-Enyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la ceastă școală, care se începe la 1 Octomvrie n. ac., sunt următoarele:

1. Tineri, cari doresc să participe la această școală au să dovedească cu carte de botez, că au împlinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala poporală; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și viguroși; cu atestatul primăriei comunei, în care s'a născut, că sunt morali, iar cu adeverință dela părinți sau dela tutori, iscălită în fața a 2 martori și provăzută cu timbru de 1 coroană, că aceștia nu-l împiedecă dela absolvarea școalei.

Aceste dovezi alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură, este a se trimite cel mai târziu până la 20 August n. ac. la direcțiunea școalei de viierit din Aiud (M. kir. vinczelér iskola tekintetes igazgatóságának, Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tânărul care voiește să cerceteze școala să fie fecior de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiu (din părțile, în cari se lucră viia).

3. Să dea o declarațiune scrisă și subscrisă de beneficiantul tânăr și de părinții săi, prin care se îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiu, iar la din contră părinții să se oblige, că vor înapoia Reuniunii a-

jutorul de 280 cor. anuale respective de 840 cor. pe trei ani.

4. Să dovedească cu o adeverință de primire a direcțiunii școale, că sunt primiți la școală.

Sibiu, 17 Iunie n. 1911.

Comitetul central al „Reun. rom. de agricultură din com. Sibiuului”.

Pant. Lucața,
prez.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Statute aprobate. Ni-se serie: Sub numărul 7220/911 tribunalul reg. din Lugos a aprobat statutele cassei de păstrare „Berzava” din Reci-montană. Avizăm publicul nostru românesc, că noul institut își va începe activitatea cu datul de 1 August. Sperăm să fim sprijiniți în măsură dorită și așteptată.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare la suri dela „Reuniunea Femeilor Române”. Bucata Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri.

Grâul românesc. Răspuns dlui prof. Dr. Th. Kosutány, urmat de o anexă cuprinzând studiul recoltelor din anii 1900—1908, de Dr. Al. Zaharia, profesor de chimie agricolă la facultatea de științe din București.

O lucrare voluminoasă și foarte valoroasă, în care savantul român spulberă toată argumentația economiștilor unguri, răspândită în presa europeană cu tendința de a aduce pagube exportului de cereale al României.

În curând vom reveni.

N. Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri comemorări. Un mare volum de 500 pagini Prețul 3 cor. plus 30 f. porto. (Recomandat plus 55 f.).

La librăria Tribunei se află de vânzare:

Iustin Cl. Jaga. Cântece și plângeri 6 compoziții românești pentru voce și pi ano. Ediția I. Prețul Cor. 2 plus 10 fil. porto, recomandat 35 fil.

Leon Tolstoi.

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Pierre, devenit deodată bogatul conte Bezukhow, se văzu pe neașteptate așa de înconjurat și de acapararat, încât nu rămânea singur decât în clipa când se culca.

El avea hârtii de iscălit, trebuia să se prezinte în birouri a căror existență nici n'o bănuiesc măcar, apoi să și viziteze proprietățile, să primească o mulțime de lume care cu puțin mai înainte îl ignorase, dar care acum s'ar fi simțit jignită dacă nu o primea.

Toate aceste persoane: rude, prieteni, oameni de afaceri, erau bine dispuse față de tânărul nostru și îl încercău de complimente.

Chiar persoanele care-i fuseseră mai înainte vrăjmașe, deveniseră acum afectuoase și iubitoare față de dânsul. Prințesa cea mai în vîrstă, altă dată atât de ostilă lui Pierre, intră numai decât după înmormântare în odaia sa. Ea roși și îi spuse cu ochii plecați, că-i părea rău de neînțelegerea care existase între dânsii, dar că, acum, nu și lua decât libertatea să ceară a mai petrece câteva săptămâni în această casă pe care o iubise atât de mult și unde făcuse atâtea sacrificii.

La aceste cuvinte, incapabilă de a și mai stăpâni emoțiunea, ea izbucni în plâns.

Pierre fu așa de mișcat de profunda schimbare

produsă în sufletul austerei prințese, încât îi luă mâna, cerindu-i iertare fără să știe singur de ce. Chiar din ziua aceea prințesa începu să tricoteze o eșarpă pentru Pierre și și schimbă cu totul purtarea față de el.

Câteva zile mai târziu, prințul Vasile îi dete lui Pierre să iscălească un dar de treizeci de mii de ruble pentru prințesă:

— Fă asta pentru ea, dragul meu, căci a avut multe de îndurat dela răposatul.

Prințul Vasile se hotărîse să arunce prințesei un os de ros; ca nu cumva ea să fie vre-odată ispitită a aminti rolul pe care l jucase el în afacerea cu portofelul de mozaic.

Pierre iscăli darul și din acea clipă prințesa deveni și mai amabilă față de dânsul.

Și cele două surori ale ei se arătară foarte grațioase; cea mică mai ales, cea drăguță, îl tulbura cu zâmbetele ei și cu aerole confuze pe cari le lua de îndată ce îl zărea.

Dar cel care conducea afacerile lui Pierre și pe Pierre însuși, era prințul Vasile. Dela moartea contelui Bezukhow nu-l mai lăsa din mâni. Mereu îl lua pe Pierre cu dânsul și-i dicta tot ce avea de făcut.

Intr'o zi, intră în odaia sa și închizând ochii în timp ce degetele lui mângăiau cotul tânărului, îi zise cu un așa ton, ca și cum lucrurile acestea erau mai de mult stabilite între ei:

— Ei bine, amicul meu, mâne o pornim la drum. Te iau în trăsura mea și sunt încântat că plecăm. Am făcut cele necesare. Am primit tocmai o scrisoare dela cancelar, căruia îi cerusem să îți faci un loc în diplomație. Calea ți-e deschisă de acuma.

Pierre dete să răspundă, dar prințul Vasile îl intrerupse:

— Dar, scumpul meu, am făcut aceasta pentru mine,

pentru pacea conștiinței mele și n'ai nevoie să mi mătamești. Dealtmintearea ești liber, te poți retrage măne dacă vrei; acum însă trebuie să plecăm.

Prințul Vasile suspină:

— Ah! eram să uit... Știu, dragul meu, că aveam niște socoteli cu răposatul; tocmai am primit redevențele proprietății din Riansanskoe, și dacă n'ai nevoie de dânsule, le opresc pentru mine. Ne vom socoti mai târziu.

La San-Petersburg, Pierre fu din nou întâlnit într'o atmosferă de simpatie. El nu putea să renunțe la postul, sau mai bine zis la titlul pe care i-l procurase prințul Vasile, dar el se află, subit, în centrul atâtor relațiuni, se văzu solicitat din atâtea părți încât se simți prins, mai tare ca în Moscova, în angrenajul unei vieți înfrigorată, care nu-i da timp să chibzuiască.

Tovarășii vieții lui de flăcău se împrăstiaseră, garda era în rășboi, Dologhow fusese degradat, Anatol își făcea serviciul în provincie, prințul Andrei era în străinătate, și Pierre nu și putea petrece nopțile în chefuri, cum făcea odinioară, mai să și reimprospeteze duhul în conversația amicului său Bolkonsky.

Toată vremea îi era absorbită de mesele și de balurile ce se dădeau, dar mai ales de societatea nevastăi prințului Vasile și a fiicei acestuia, frumoasa Elena.

Ana Pavlovna Scherer îi dovedi lui Pierre prin atitudinea sa, schimbarea produsă în opinia ei. Acum ea găsea încântător tot ce spunea el.

Pe la inceputul iernei din 1805—1806, Pierre primi dela Ana Pavlovna un biletel trandafiriu, prin care îl invita să vie să și petreacă seara la dânsul. Post-scriptul era astfel conceput:

„O vei vedea și pe frumoasa Elena, pe care nimeni nu se mai sătura admirind-o”.

Viața Românească, No. 6, a apărut cu următorul sumar:

A. Russo. — Piatra Teiului. (Fagment dintr'o călătorie în Munții Moldovei, — tălmăcire de M. Sadoveanu). M. Codreanu. — Rigoletto (Sonet). Radu Rosetti. — Pentru adevăr și dreptate. (Răspuns unei critice). Colaboratorii revistei, — Note pe marginea cărților (Greerele și furnica) (Pe o istorie a literaturii japoneze). Mircea Dem. Rădulescu. — Leii de Piatră (Versuri). N. N. Beldiceanu. — Inaugurarea prostogolului. G. Topîrceanu. — In tren (Versuri). Colaboratorii revistei — Documente omenești (Noroc...) Ilie Bărbulescu. — Din lumea balcanică (Cultura în Muntenegru). D. Svilokossitch. — Din lumea balcanică (O carte a drului Vladan Georgevitch: Europa și Balcanii, etc.). T. A. Bădărău. — Cronica științifică (Asupra originii vieții terestre. Note și informațiuni). C. Sandu Aldea. — Cronica agricolă (Plantele de nutreț și semințele lor), Lucilius. — Cronica socială (Alcoolismul în Franța). P. Nicanor & Co. — Miscellanea (Punina „politică”. — Dicționarul limbii române, Academia, d. S. Pușcariu. Dela redacție).

„Revista teologică“, organ pentru știința și viața bisericească (Nr. 10—11) a apărut cu următorul cuprins:

Dr. Nicolae Bălan: D. N. Iorga și chestia bisericească. — Ilie Beleuță: Științele bisericești. — Dr. Nicolae Bălan: E obligată căsătoria pentru preoți? — Arhim. I. Scriban: Evenimente din biserica catolică: Articolul Principei Max de Saxonia. — Dr. I. Broșu: Intenții. — Ilie Beleuță: Documente despre atitudinea unor bărbați trecuți la biserica ortodoxă. Gh. C. și N. B.: Mișcarea literară. — P. Morușca și N. B.: Cronica bisericească-culturală. — Cantorul: Tipul cultului religios.

Redacția și administrația: Sibiu, strada Reiserfelds, 11.

Ilustrate românești. Librăria „Tribuna“ a editat o serie de 12 bucăți de ilustrate frumoase reprezentând porturile **dela balul costumat din Arad.**

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 10 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă poștală reprezentând pe dl **Octavian Ioga** alături de primul nostru aviator **Aurel Vlaicu.** Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 co-

»Călușerii«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE

în
Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSO
magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Fészl«
Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.
Prețuri solide!
Serviciu conștiințios!

Un commis,

cu practică bună în branșa de manufactură află aplicare, sub condițiuni favorabile, la firma **Ioan Comșa & Fiu în Săliște (Szelistye).**

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat
VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

FABRICA DE BRÂNZA TRANSILVANIA
* CLUJ *
PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).
Recomandă fabricatele sale, calitate bună:
Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn
Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.
Catalog gratuit.

aceste cuvinte, Pierre simți pentru întâia oară că între el și Elena se formaseră niște relațiuni noi. Toată lumea le băga de seamă. Și această conștientizare îl speria și-l îmbucura în acelaș timp.

La Ana Pavlovna semăna întocmai cu cea pe care o deosebirea că celebritatea pe care o servi ea seară mosafirilor ei, nu mai era Mortemart diplomat de curind venit din Berlin, cu amănuntele mai variate asupra șederei împăratului Alexandru al II-lea la Potsdam, și asupra jurământului rostit de cei doi prieteni de a combate inamicul genului uman.

Ana Pavlovna formă cu iscusința ei obișnuită grupul în salonul ei: grupul principal, din care făceau parte prințul Vasile și generalii, îl avea în mijlocul grupului pe diplomatul.

Ca și grupul era adunat în preajma măsuței de cafea. Pierre voise mai întâi să treacă în grupul dintâi, dar Ana Pavlovna îi puse degetul pe braț:

— Așteaptă, am pus ochii pe d-ta în astă seară. Nu te poți privi pe Elena și zâmbi:

— Scumpa mea Elena, trebuie să te sacrifici astă seară pentru biata mea mătușă care te adoră. Șezi dar lângă dânsa vre-o zece minute, și ea să nu te plictisească prea tare, scumpul nostru conte nu va refuza să te însoțească.

— O frumoasă față se îndreptă către bătrina mătușă, și Ana Pavlovna îl reținu pe Pierre:

— Nu e așa că-i adorabilă? întrebă ea. Și cum e de frumos!... O față așa de tânără și care are un aer așa de nif! Asta-i vine din inimă... Acela care-i așa de frumos va fi un om fericit. Cu dânsa, bărbatul cel mai înțeles din societate, va ocupa oricând locul cel mai înalt în societate. Nu ești și d-ta de această părere, Pierre?

Pierre răspunse afirmativ la toate aceste întrebări. Căci oricând eugeta la Elena, o admira tocmai pentru frumuseța ei și pentru calma demnitate cu care se purta în lume. Bătrina mătușă întreținu pe Elena și pe Pierre de o colecție de tabachere pe care o văzuse la contele Bezukhow și li-o arătă pe a sa, împodobită cu un portret al răposatului ei soț.

— Tabachera aceasat este desigur pictată de Vines, făcându-l pe Pierre numindu-l pe celebrul miniaturist al epocii:

El dete să se scoale ca să ia obiectul, dar bătrina damă îi întinse tabachera pe la spatele Elenei. Aceasta se aplecă înainte și cu capul întors spre ei, zâmbea.

Ea purta, ca de obicei, o rochie foarte decoltată în față și la spate, după moda zilei. Bustul ei, pe care Pierre îl găsea în totdeauna marmorean, era așa de aproape de dânsul, încât ochii săi de miop deosebiau farmecul animat al umerilor și al gâtului ei alb; buzele lui erau atât de alăturate de pielea ei, încât deși le-ar fi întins puțin, ar fi atins-o; el simțea căldura trupului ei, îi respira parfumul și auzea cum îi trozneau, la fiecare mișcare, oasele corsetului ei.

În clipa aceea Pierre simți cu putere, nu numai că Elena putea să fie femeia lui, dar că lucrul acesta trebuia să se întâmple și că nu se putea altfel.

— Vă las în colțul d-voastră, văd că sunteți foarte bine, zise Ana Pavlovna.

Și Pierre, privind în jurul său se roși.

Mai târziu, când se apropie de un alt grup, Ana Pavlovna îi zise:

— Adevărat e că ai dat porunca să se instaleze palatul d-tale din San-Petersburg? Ai făcut foarte bine, dar mai poți locui câțva timp la prințul Vasile; e prețios lucru să aibă cineva un prieten ca el — nu este

asa? Ești tânăr, și ai încă nevoie de sfaturi. Nu te superi că uez de prerogativele mele de femeie bătrână? Când vei fi însurat, se vor schimba lucrurile.

Intors acasă, Pierre nu putu adormi multă vreme.

XLVIII.

— Toate bune, dar e timp să se sfârșească, spuse prințul Vasile cu un suspin trist, trăgând de seamă că Pierre care era în toate celea obligatul său, părea a nu înțelege ce se cerea dela dânsul... Trebuie sfârșit odată. Poimâne e ziua Elenei și dacă nici atunci nu-și va înțelege Pierre datoria, voi pune eu lucrurile la cale. Căci doar sunt tată!

De când cu serata dela Ana Pavlovna, Pierre nu mai părăsea casa prințului Vasile. În fiecare seară, aceasta din urmă primea mosafiri și Pierre era nevoit să fie de față.

La ziua Elenei, prințul Vasile reuni la supeu o societate aleasă printre cei mai „deaproape”, cum spuneau prințesa: rude, amici, pe cari îi făcuse să înțeleagă că în ziua aceea se va hotări soarta Elenei.

Prințul Vasile nu supă; el se plimba dela un mosafir la altul foarte vesel, în toanele cele mai bune. El avea un cuvânt amabil, și spontan pentru fiecare în parte, afară de Pierre și de Elena, a căror prezență părărea a nici n'o băga de seamă.

Mosafirii prințului Vasile petreceau; numai Pierre și Elena ședeau izolați, alături unul de altul, aproape în colțul mesei, și tăceau din gură cu un zâmbet mulțămîit pe buze.

(Va urma.)

AVIZI

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc, că mi am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta, VIII., Hunyadi-utca 15.

Dr. Liviu Lința,
advocat.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann, (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare de la Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Case de cumpărat

în Vârșeț cu prețul dela 2000 până la 50.000 coroane. Doritorii să se adreseze lui

Jivu Miu,
Vârșeț (Versec) Fonó-u. 13.

AVIZI

În hotarul comunei Mlcherechiu, lângă gara Kőtegyán (Bihar) se dă în arândă din 1 Octombrie 1911

150 jughere de pământ

cu edificiile economice. — Doritorii să se adreseze subscrisului.

Dr. Gheorghe Roxin,
advocat, Oradea-mare (Nagyvarad).

DE VÎNZARE,

O MAȘINĂ DE TREERAT CU LOCOMOBIL, INSTRUMENTE MECA-
: NICE PENTTU UN ATELIER. :

Am 1 : depozit, trăsuri și lan-
deau uri. Vând apoi, rachiu
: : în mic și mare. : :

CAUT DOUĂ CALFE (SODALI)
DE STRUNGAR ȘI DOI ÎNVĂȚACEI.

IOȚA ILKICI ROTAR.

VÂRȘEȚ, PIAȚA ERZSÉBT Nr. 5.

»DEGANIN« contra gândacilor!

Bucurate doamnă dragă!

că în curând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

a inventat un prav nou »DEGANIN« care e cel mai bun și pe toți îi onoară. Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin de un jumătate kilogram nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma susnumită.

Dacă comanzi 4 kgr. de cafea atunci cere și un kgr. »DEGANIN« căci 5 kilograme se trimit franco.

In Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN« căci l'au probat cu mare rezultat. Cere gratis și prețurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« cu mare efect!

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia
Gyulafehérvár.

Recomandă în atenția Onoratului public magazinul său bogat asortat.

Serviciu prompt, prețuri ieftine, garanță deplină.

Fumători!

Uniți-vă contra scumpirii enorme a țigaretelor. Nu cruțați prin osteneală și întrebuițați

Tuburile antinicotino Jacobi
ori hârtia „Ottoman“ și „Tip-Top“

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“ Arad.

O prăvălie

mixtă cu casă împreună se află de vânzare. La cumpărare trebuie 20.000 Cor. — Informațiuni mai de-aproape la Pollák Lipót, Fönlak (Temesmegye).

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

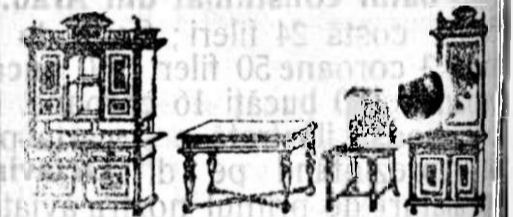
La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri, locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

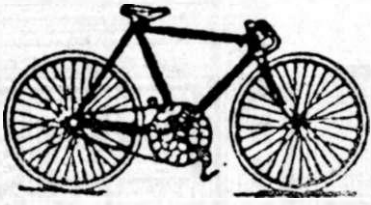
Strada Furray (Palatul Hunyady) lângă firma Brunner).

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu Magyarád se află de vânzare cvant mare și mic:

vin vechiu și nou de Măderat.

Bicicletele de re-
nume mondial:
**THE CHAMPION
PREMIER**
cu osie campanilară

automată (cu frână liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, so-
nere, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
În urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus
în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Magazin: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.

Cartonul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Katona și Staitiu

ingineri diplomați.

Biroul:

Budapesta, VIII., Losonczy-u. 15.

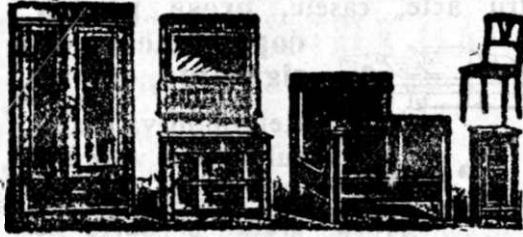
Primește toffelul de lu-
crări mecanice și tehnice,
planuri de instalațiuni de
beton, piatră. Preliminări
și măsurări de pământ,
parcelări și împărțiri. —

Edifică toffelul de lucrări în beton.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificării. Are
în depozit aranjamente complete pe nru
odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primese garanția cea mai extremă. **Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenea și fotolii.**

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Agenti comerciali

de ori-ce branșe, cari doresc
să desfacă losuri de loterie,
permisă de lege, pot ajunge
la un venit frumos pe lângă
condițiile cele mai favorabile.

»Cassa de bani Braun«
Budapest, V., Béla-utca 3. sz.

„LANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou pro-
duct igienic pentru
curățirea și infru-
musetarea feței. —
Înlătură petele gal-
bine, bubele pric-
nute de infierbân-
țelii, sgrăbunțe și alte
necurătenii de piele.
Crema aceasta ziua
se poate folosi mult
mal eu succes.

1 teglă 1 coroană.

„Laner” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la
baluri, saloane și de zilnic folos.
care acopere încreșturile și e cu totul nesticăcioasă. În
culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner” apă pentru gură Bună pentru dinții
scorburoși și gin-
geii burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă
cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner” esență pentru păr Excelentă pentru
înălțurarea mă-
treței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 te-
glă 2 coroane.

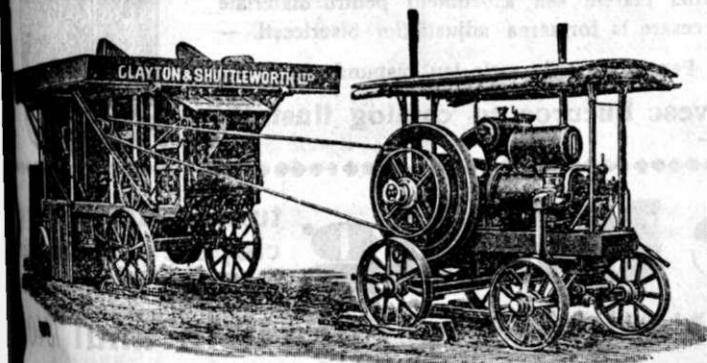
„Laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în
negru, brunet ori
la blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă
La comande să se noteze că părul încăruntit în ce culoare
să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner” apă care face părul blond
Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond,
roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele
lui Rudolf Laner” ieșite din farmacia sa ca valoare și se
pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf
Laner, Temesvár, Gyárvá os Fő-ut 70.

Mare depozit
în CLUJ.

Inspekția ingine-
rului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.

Tulumbe cu motor cu gaz.

Motoare cu benzină.

Oleiuri de uns.

Anteprisa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de
specialitate.

Cereți prospecturi.

Commis

bine versat în branșa coloniilor delicate și mărfuri mixte (scurte) cu cunoștința limbilor română, maghiară și germană; află aplicare la firma: *Ioan Bălc, Caransebeș*. La ofertă de a se alătura poza și copiile atestatorilor. Tot aici se caută și un băiat ca

invățăcel

din casă bună cu 1—2 clase gimnasiale sau civile, pe lângă condițiuni favorabile.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din *Arad, strada Fejsze No 6* unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne**, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comenzi în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile. Cu stimă:

Csatiós András,
măsar și dulgher.

M. Schromm
mechanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenția onor. public din loc și jur

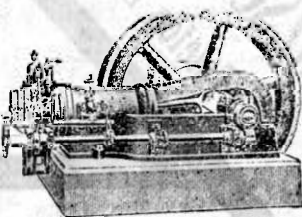
marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingerătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu gaz, olei și benzină.

Liferare promptă
Condiții convenabile de plată!
Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

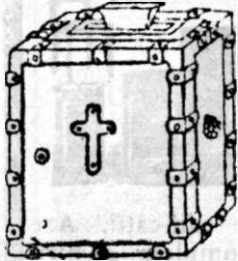
Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.
AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

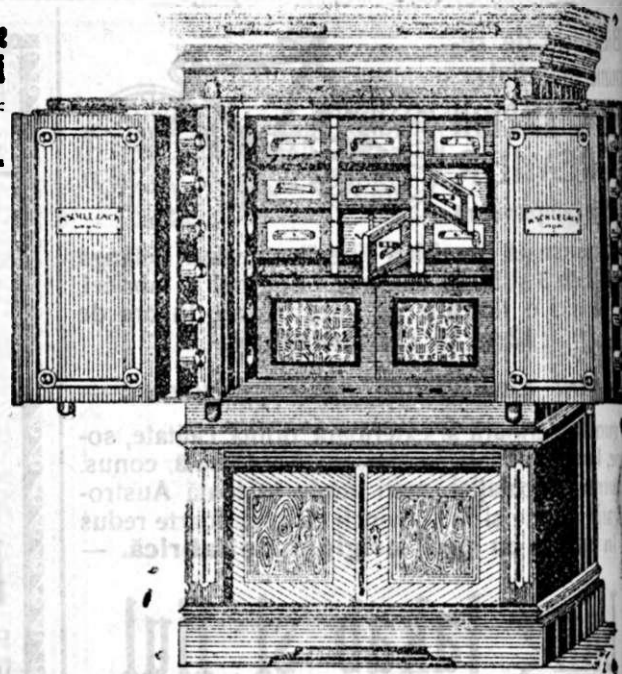
A. SCHLEZACK

fabrică de casse pentru bani și trezore în —
Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scyllolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, case, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

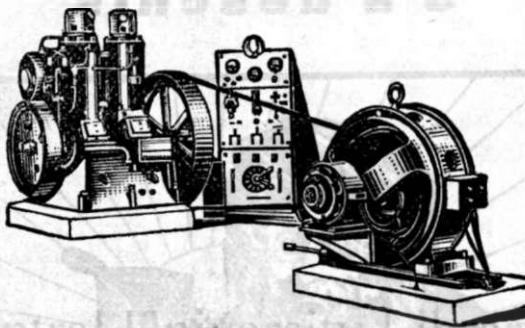
Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialului cel mai bun.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptu benzină, gaz și gaz condensat.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarea de speșe le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—61

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1890.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești
Intemeiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 48.

Liferant excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lovinica și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungary»

Recomandă magazinul său bogat în atenția binevotoare atât a președintelui cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajustări bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

- necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapori

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de aur

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajă față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluși sunet și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopotele ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror învârtire, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în corăbii de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimite gratuit și porto franco.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de plăci pentru iconostase și plafoane bisericesti.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milionară din Bpesta 'n 1896.
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui ANTONIU NOVOTNY **TIMIȘOARA - FABRIC. -**

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în- te cu deosebire, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adăac, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olar, Besztercze, Ungargasse 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătărie; fabricație proprie, pelângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile.

Comandă pentru băi de vană și căptușirea pereților se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

Frații Weber

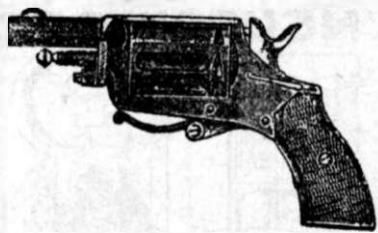
meșteri pentru edifici și constructori de apeducte Timișoara-Fabric, Str. Tăvirda 26

Primim orice lucru, ce se ține de branșa aceasta precum și reparaturi anume: strângerea în fer a zidurilor, porți de fer, îngrădiri de morminte, cămine perpetue, vetre de fier (șparherturi) etc. — Luăm spre lucrare construirea de apeducte precum și telefoane de casă și ridicarea parafulgerelor, pe lângă un preț moderat și garanță atât în loc cât și în provincii.

A. SZÁNTÓ

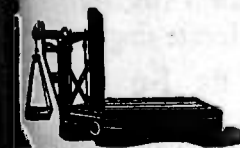
armurar, optician și fabricant de cumpene Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește totfelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene mici și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinilor de cusut și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit totfelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanență.

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
 Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori, societate pe acții.

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r

Carol G. Sadler ciasornicar
giuva ergin
și optic lu
Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de :

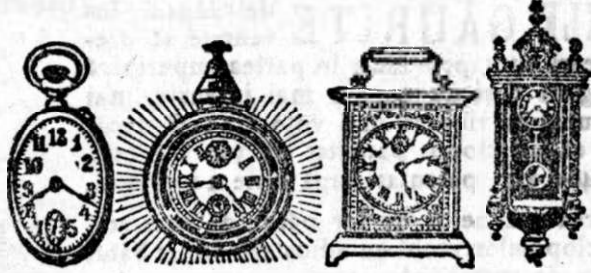
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii opticii și
ochelari de
— Ratenow. —

Reparările a tot-felul
de articli în bransa
aceasta se efectuează
cu conștiințozitate și
su prețuri moderate.

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftinesă se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.

cunoscut atât în Budapesta cum și întregă țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școale. — Specialist în sonda. — Primește pe lângă condiții avantajoase
linerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rinduială a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani.

P. T.

Prin aceasta Vă încunoștiințez, că eu am abzis
de a mai fi membru în Societatea primă a fabricii
de pălării.

Deci îmi recomand atelierul meu bogat
asortat cu toffelul de pălării pe care îl
conduc sub firma proprie.

Principiul meu este: bun, solid și cu prețuri
remunerate.

Fabricațiune proprie în pălării țărănești.

Cu deosebită stimă:

Carol Tartler,
pălărier.

Atelierul și locul de vânzare: **Strada Pungari-
lor No 11.**

Garanție
deplină.

Serviciu
prompt.

Carol Tartler, măestru pălărier
Bistriță, Strada Pungarilor No 11.

Pentru pălăriile cari sunt provăzute cu chipul: Marca de
scutare, garantez!

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.
Platinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. **Picturi renumite în
oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică.
Fotografierea copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că
atelierul acesta în privința mărimii este primul.
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate
fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găesc mai ieftin
în marele ma-
gazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.

Se caută revanzători.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de durmit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTOR Sufraerie (prinzitor)
dela 140 florini.

Garnituri de salon,
dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::

Se vind exclusiv **MOBILE**
din lemn tare și vestit

NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

